

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

**Sveučilišni prijediplomski studij
Filozofija
(dvopredmetni)**

**Izvedbeni planovi
ljetni semestar akademske godine
2022./2023.**

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Antička filozofija
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)
Semestar	2.
Akadska godina	2023./2024..
Broj ECTS-a	6
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Ana Gavran Miloš
	Kabinet F-426
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
	Telefon 051/265-640
	e-mail anaq@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
	Kabinet
Vrijeme za konzultacije	
	Telefon
	e-mail
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>Započinje se s uvodnim dijelom koji daje periodizaciju klasične grčke filozofije i objašnjava zašto se vrijedi njime pozabaviti. Studentima se također objašnjava način rada na kolegiju, koji bi bio otprilike slijedeći: da se najprije na predavanjima izloži gradivo a da zatim, na seminarima, studenti moraju sami obraditi to isto gradivo kroz izlaganja i međusobne diskusije. Osim toga, studenti u tom uvodnom dijelu još bivaju obaviješteni koje su im obaveze u okviru ovog kolegija, te o načinu na koji će biti ocijenjeni.</p> <p>Studenti će se prvo upoznati s tzv. predsokratovskom filozofijom. Problemi koji će se obrađivati odnose se na razumijevanje prirode, promjene i problema uzroka. Na taj način studenti mogu ne samo steći znanje o tome koja su bila prva filozofska učenja u Zapadnoj tradiciji nego i dobiti razloge zašto su bila takva kakva jesu. Time se izbjegava zamka u koju upadaju mnogi pristupi ovom razdoblju koji daju samo katalog različitih pozicija koje se zastupaju a da se ne razumije motivacija za njih, čime se ne samo filozofska misao ne razumije kako treba već se i guši motivacija za njeno slijeđenje.</p> <p>Nakon toga bavit ćemo se prvim važnim grčkim filozofom, Sokratom. Upoznat ćemo se s temeljnim stavovima sokratovske filozofije te naznačiti prijelaz i razliku od prethodnog, predsokratovskog razdoblja. Najopsežniji dio kolegija okrenut je najvažnijem filozofu Platonu. Razlog tome što se njemu posvećuje najviše pažnje jest taj da je Platon ostavio najveći opus pisanih radova koji su prikladni za nastavnu obradu zbog njihove jasnoće i zanimljivosti (iz tog je razloga naglasak na Aristotelu znatno manji). Plan je da se Platonova misao obradi problemski, tj. prikazom većine filozofskih područja kojima se bavio. Tako bi se započelo s njegovom epistemologijom, a nastavilo s etikom, filozofijom uma i metafizikom. Ključni njegov tekst na kojem bi se radilo jest, naravno, <i>Država</i>. Osim tog teksta, studenti će raditi i na dijelovima drugih ključnih dijaloga poput <i>Menona</i>, <i>Teeteta</i>, <i>Gorgije</i>.</p> <p>Posljednji sklop tema vezan je za drugog najznačajnijeg grčkog filozofa, Aristotela. Njega se ne obrađuje toliko opsežno kao Platona stoga što su njegovi tekstovi teži za razumijevanje, pa se pri odabiru tema vezanih uz njegovu radi kompromis: uzimaju se one koje su bile izuzetno povijesno utjecajne (njegova metafizika i epistemologija) iako su teške, te one koje su lakše shvatljive – poput njegove etike. Obradom ovih cjelina zaključuje se i ovaj kolegij u nadi da će studenti biti motivirani i dovoljno osposobljeni da sami nastave daljnje proučavanje antičke misli.</p>	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
<p>Studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati i objasniti osnovne stavove najvažnijih antičkih filozofa - usvojiti vještine samostalnog čitanja i interpretacije klasičnih filozofskih tekstova - moći kritički i argumentirano prosuditi stavove pojedinog antičkog filozofa - opisati osnovna obilježja različitih perioda antičke filozofije - objasniti i interpretirati osnovne filozofske postavke predsokratovskog razdoblja - objasniti i interpretirati osnove Sokratove metode istraživanja - objasniti i interpretirati osnove Sokratove etike 	

- objasniti i interpretirati osnove Platonove epistemologije i metafizike
- objasniti i interpretirati osnove Platonove etike
- objasniti i interpretirati osnove Aristotelove metafizike
- objasniti i interpretirati osnove Aristotelove etike
  - kritički evaluirati i usporediti različite filozofske pozicije iz epistemologije, etike i metafizike kod Sokrata, Platona i Aristotela

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	2	0
Kontinuirana provjera znanja 1	1,5	40
Kontinuirana provjera znanja 2	1,5	20
ZAVRŠNI ISPIT	1	40
UKUPNO	6	100

Opće napomene:

Pisat će se dva kolokvija tijekom semestra (prvi koji se odnosi na dio gradiva o Sokratu i Platonu, i drugi koji se odnosi na gradivo o Aristotelu). Prolaz na kolokviju (minimalno 50%) je uvjet za izlazak na ispit.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Obvezna literatura:

- 1) Aristotel, *Nikomahova etika*, BIGZ, Beograd, 1980.
- 2) Aristotel, *Metafizika*, Medicinska naklada, Zagreb, 2001.
- 3) Platon, *Menon*, preveo i priredio F. Grgić, Zagreb, 1997.
- 4) Platon, *Država*, preveo M. Kuzmić, Zagreb, 2005. (i druga izdanja)
- 5) Platon, *Obrana Sokratova i Kriton*, BIGZ, Beograd, 1982.
- 6) Platon, *Eutifron*, Matica hrvatska, 1998.
- 7) Jednu od slijedećih povijesti filozofije:
Copleston, F. *Historija filozofije I*, BIGZ, Beograd, 1988.
Bazala, A. *Povijest filozofije I*, Globus, Zagreb, 1988.
Bošnjak, B. *Grčka filozofija*, Matica hrvatska, Zagreb, 1956.
Bošnjak, B. *Filozofija od Aristotela do renesanse*, Matica hrvatska, Zagreb, 1957.
Đurić, M.N. *Historija helenske etike*, Zavod za izdavanje udžbenika, Beograd, 1961

IZBORNA LITERATURA

Izborna literatura:

a) Grčki autori

- Aristotel, *Poetika*, Naklada Hrvatsko-Slavonske-Dalmatinske zemaljske vlade, Zagreb, 1912.
Aristotel, *Politika*, BIGZ, Beograd, 1975.
Aristotel, *Metafizika*, Fakultet političkih nauka/SNL, Zagreb, 1985.
Aristotel, *O duši/Nagovor na filozofiju*, Naprijed, Zagreb, 1987.
Aristotel, *Fizika*, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb, 1987.
Aristotel, *O nebu*, Moderna, Beograd, 1989.

Aristotel, *Ustav atenski*, Jurici, Zagreb, 1948.
 Diels, H. *Predsokratovci I-II*, Naprijed, Zagreb, 1983.
 Diogen Laertije, *Životi i mišljenja istaknutih filozofa*, BIGZ, Beograd, 1979.
 Epiktet, *Priručnik*, KruZak, Zagreb, 2006, str. 43-85 (21)
 Epikur, *Osnovne misli. Poslanice Herodotu i Menekeju*, Kultura, Beograd, 1959.
 Ksenofont, *Uspomene o Sokratu*, BIGZ, Beograd, 1980.
 Ksenofont, *Hijeront ili o tiraninu*, u Strauss, L. *O tiraniji*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1980, str. 7-23 (17)
 Lukijan, *Svjetonazori na dražbi*, KruZak, Zagreb, 2002.
 Platon, *Parmenid*, BIGZ, Beograd, 1973.
 Platon, *Zakoni*, Naprijed, Zagreb, 1974.
 Platon, *Protagora/Sofist*, Naprijed, Zagreb, 1975.
 Platon, *Pisma*, Rad, Beograd, 1978.
 Platon, *Fileb/Teetet*, Naprijed, Zagreb, 1979.
 Platon, *Ion/Gozba/Fedar*, BIGZ, Beograd, 1979.
 Platon, *Timaj*, Mladost, Beograd, 1981.
 Platon, *Fedon*, BIGZ, Beograd, 1982.
 Platon, *Dijalozi*, Grafos, Beograd, 1982.
 Platon, *Hipija manji*, Hrvatski studiji, Zagreb, 1997.
 Platon, *Ion/Lahet/Meneksen*, Hrvatski studiji, Zagreb, 1998.
 Plotin, *Eneade*, Književne novine, Beograd, 1984.
 Sekst Empirik, *Obrisi pironizma*, KruZak, Zagreb, 2008.
 Teofrast, *Metafizika*, KruZak, Zagreb, 2011.

b) Sekundarna literatura

Bazala, A. „Mudrost grčkog naroda u priči i pjesmi“, u Hesiod, *Poslovi i dani*, Matica Hrvatska, Zagreb, 1970.
 Barnes, J. *Aristotel*, KruZak, Zagreb, 1995.
 Bošnjak, B. *Logos i dijalektika*, Naprijed, Zagreb, 1961.
 Đurić, M.N. *Sofisti i njihov istorijski značaj*, Naučna knjiga, Beograd, 1955.
 Đurić, M. *Ideja prirodnog prava kod grčkih sofista*, Savez udruženja pravnika Jugoslavije, Beograd, 1958.
 Gregorić, P./Grgić, F. (ur.) *Aristotelova metafizika*, KruZak, Zagreb, 2003.
 Gregorić, P./Grgić, F./Hudoletnjak-Grgić, M. *Helenistička filozofija: Epikurovci, Stoici, Skeptici*, KruZak, Zagreb, 2005.
 Grgić, F. *Aristotel o nužnosti i slučaju*, KruZak, Zagreb, 1997.
 Hudoletnjak-Grgić, M. *Znanje i mijena: Parmenidova dva nauka*, KruZak, Zagreb, 1996.
 Kramer, H. *Platonovo utemeljenje metafizike*, Demetra, Zagreb, ???
 Nedjeljković, D. *Stoicizam*, Beograd, 1971.
 Ross, D. *Platonova teorija ideja*, KruZak, Zagreb, 1998.
 Stupar, M. *Filozofija politike*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju/Filip Višnjić, Beograd, 2010, str. 57-200 (144)

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

- Studenti mogu izostati maksimalno tri puta sa satova predavanja i tri puta sa seminara.
- Za više od tri izostanka studenti će dobiti dodatni seminar, a u slučaju neizvršavanja te obaveze, neće moći pristupiti završnom ispitu.
- U slučaju opravdanoga duljeg izostanka student se o nastavi može informirati e-mailom na: anag@ffri.uniri.hr
- Kašnjenje se tolerira do 10 minuta.
- Od studenata se očekuje odgovornost u izvršavanju obaveza, te da redovito čitaju literaturu predviđenu izvedbenim planom.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
 Elektroničkom poštom
 Oglasna ploča Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
 Elektroničkom poštom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i

nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	24.6./15.7./11h
Jesenski	26.8./9.9./12h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

TJEDAN	NAZIV TEME
1.	Uvodna predavanja: dogovor oko rada; pregled nastavne građe i literature/Problem izučavanja antičke filozofije i njena periodizacija
2.	Sokrat i sokratovska metoda istraživanja/ Eutifron
3.	Osnove Sokratove etike/ Obrana Sokratova
4.	Sokrat ponavljanje Menon /Uvod u Platona
5.	Osnove Platonove epistemologije (znanje i istinito vjerovanje)/ Menon
6.	Osnove Platonove epistemologije (teorija ideja)/ Država
7.	Osnove Platonove etike/ Država
8.	Osnove Platonove etike/ Država
9.	Aristotel uvod/ Kolokvij (Sokrat i Platon)
10.	Osnove Aristotelove metafizike
11.	Metafizika I.1-8
12.	Osnove Aristotelove etike/ Nikomahova etika , izbor
13.	Osnove Aristotelove etike/ Nikomahova etika , izbor
14.	Osnove Aristotelove etike/ Nikomahova etika , izbor
15.	Kolokvij (Aristotel)

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Objasniti i interpretirati Osnovna obilježja različitih perioda antičke filozofije; predsokratovskog razdoblja; osnove osnove Sokratove metode istraživanja	Filozofi prirode; Sokratova metoda istraživanja: induktivna metoda, neznanje kao ishodišna točka istraživanja; metoda pobijanja	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - frontalni i individualni rad	- kolokvij - pismeni ispit
Objasniti i interpretirati osnove Sokratove etike	Sokratova etika: vrlina kao znanje; jedinstvo vrline; vrlina je nužna i dovoljna za sreću	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - frontalni i individualni rad	- kolokvij - pismeni ispit
Objasniti i interpretirati osnove Platonove epistemologije i metafizike	Platonova epistemologija i metafizika: znanje kao istinito vjerovanje u <i>Menonu</i> ; odnos znanja i ideja; odnos znanja i istinitog vjerovanja; teorija ideja kao osnova Platonove epistemologije i metafizike	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - frontalni i individualni rad	- kolokvij - pismeni ispit
Objasniti i interpretirati osnove Platonove etike	Platonova etika: etika vrline; definicija pravednosti; objašnjenje zašto je pravednost uvijek u osobnom interesu	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - frontalni i individualni rad	- kolokvij - pismeni ispit
Objasniti i interpretirati osnove Aristotelove metafizike	Aristotelova metafizika: što postoji; teorija o uzrocima; metafizika kao	- predavanje - rad na tekstu - rasprava	- kolokvij - pismeni ispit

	znanost o uzrocima i prva filozofija; obilježja metafizike	- frontalni i individualni rad	
Objasniti i interpretirati osnove Aristotelove etike	Aristotelova etika: sreća kao cilj života; hijerarhija svrha; funkcionalni argument i objašnjenje sreće za ljudska bića; definicija sreće; definicija vrlina; vrlina kao «zlatna sredina»; vrste vrlina	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - frontalni i individualni rad	- kolokvij - pismeni ispit
Kritički evaluirati i usporediti različite filozofske pozicije iz epistemologije, etike i metafizike kod Sokrata, Platona i Aristotel	Sokratovo učenje o vrlini kao znanju; Platonova definicija pravednosti; Aristotel o sreći kao racionalnoj djelatnosti u skladu s vrlinom; Platonova teorija istinitog vjerovanja i znanja; Aristotelova teorija o uzrocima	- predavanje - rad na tekstu - rasprava - frontalni i individualni rad	- kolokvij - pismeni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Etika
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)
Semestar	2.
Akadska godina	2023./2024..
Broj ECTS-a	6
Nastavno opterećenje (P+S+V)	60+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da, engleski jezik
Nositelj kolegija	Prof., dr, sc Elvio Baccharini
	Kabinet F-418
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051 265 641
e-mail	ebaccarini@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Doc. dr. sc. Nebojša Zelič
	Kabinet F-426
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051 265 648
e-mail	nzelic@ffri.uniri.hr
Suradnica na kolegiju	
	Kabinet
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>Prvi segment sadržaja ponuditi će studentima (i s njima razrađivati) metaetičku problematiku, to jest filozofsku (epistemološku, ontološku, jezičko-filozofsku, logičku) raspravu o etici. Prikazati će se i raspravljati najvažniji smjerovi u toj domeni: kognitivizam (skup teorija koje tvrde da postoji govor o moralnim istinama, i to u obliku intuicionističkog i naturalističkog realizma - barem neka vjerovanja o moralu su istinita -, i antirealizma – ne postoji moralna stvarnost -, iako mi nastojimo o njoj govoriti) i antikognitivizam (skup teorija koje tvrde da moralni govor ni ne želi prikazati moralne istine, već izražavati subjektivna stanja, posebnu vrstu emocija, ili univerzalne preskripcije). Prioritet se, kao što je uočljivo, daje suvremenim raspravama, ali će se za svaki prikazani i raspravljani smjer ukazivati na vezu s klasicima iz povijesti filozofije (na primjer, veza između Platona, Reida i suvremenog intuicionizma, ili između Humea i suvremenog emotivizma; veza između aristotelovsko-tomističke tradicije i oblike suvremenog naturalističkog aristotelizma). U tom sklopu, nakon uvoda u kojem će se prikazati Kantov prijedlog u svojim temeljnim elementima, raspravljati će se o kantovskim modelima u suvremenim verzijama, to jest u onoj strogo racionalističkoj, po kojoj se do ispravnih moralnih stavova dolazi dedukcijom (npr. Hare, Gewirth), i u onoj konstruktivističkoj (npr. Rawls, Korsgaard). Nakon rasprave o ukazanim metaetičkim pozicijama, razrađuje se zaključak o raspravi između relativizma i univerzalizma. Kao posebna cjelina razmatrati će se odnos etike i psihologije, odnosno rasprava o motivacijskoj snazi moralnih stavova, te će se studentima predočiti, i s njima raspravljati, razlika između internalizma (pozicije po kojoj su moralni stavovi sami po sebi motivacijski) i eksternalizma (poziciji po kojoj moralni stavovi nisu sami po sebi motivacijski).</p> <p>Naredna je tematska cjelina posvećena prikazu i raspravi o moralnim teorijama: kantovske, odnosno deontološke teorije (u kojima dominiraju pojmovi dužnosti i prava, to jest temeljni etički pojmovi - pravo i dužnost -, koji nameću svoju važnost neovisno o preferencijama i nagonima pojedinaca, te iznad korisnosti); utilitarizam (skup teorija koje postavljaju korisnost – to jest maksimizaciju zadovoljstva, sreće, preferencija, itd. -, kao centralni pojam u moralu); etika vrlina (u kojima je temeljni kriterij afirmacija vrline, bilo da se za njih smatra da su vezane za ljudsku prirodu, ili da se tvrdi da ovise o pojedinim zajednicama) i pojam 'dobro'.</p> <p>Na kraju, studentima se nudi rasprava iz primijenjene etike. Obuhvaćene teme su: društvene nejednakosti i siromaštvo, etika okoliša, teme iz bioetike (pojam osobe koja ima prava ili moralnu vrijednost, pobačaj, liječnički potpomognuta oplodnja, primjena genetike, određenje smrti, eutanazija,</p>	

presadivanje dijelova ljudskog tijela, pravo na liječničku zaštitu), moralni problemi iz spolnosti i odnosa između spolova, jednakost i inverzna diskriminacija, prava životinja, poslovna etika, zločini i kažnjavanje, moral i politika, etika rata.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon položenog ispita studenti će moći:

- razumjeti, analizirati i uspoređivati temeljne metodološke pristupe u filozofskoj raspravi o moralu (uz naglašavanje važnosti spoznaja iz drugih područja: teorija spoznaje, ontologija, filozofija jezika, logika) i razviti kritički stav o tome
- razumjeti, analizirati i uspoređivati dominantne moralne teorije i sami pokušati ustanoviti koja od tih teorija najbolje može ponuditi kritičku podlogu za njihove početne moralne intuicije (odnosno, da ustanove trebaju li revidirati moralne intuicije nakon upoznavanja s moralnim filozofskim teorijama)
- primijeniti teorijske postavke moralne filozofije u stvarne situacije

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	2	0
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	10
Kontinuirana provjera znanja 2	2,5	60
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	6	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. E. Baccarini, Moral Epistemological Coherentism, Contextualism and Consensualism
https://www.academia.edu/5853126/Moral_Epistemological_Coherentism_Contextualism_and_Consensualism
2. E. Baccarini, Living According to Conscience
<https://hrcak.srce.hr/file/385712>
3. skripta
4. T. Bracanović, Normativna etika, Institut za filozofiju

IZBORNA LITERATURA

1. Aristotel, Nikomahova etika, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb 1982.
2. Baccarini, E., Moralni sudovi, Hrvatski kulturni dom, Rijeka 1994.
3. Coady, C.A.J. i O'Keefe, M. (ur.), Terorizam i pravednost, KruZak, Zagreb, 2004.
4. Frankena, W.K., Etika, KruZak, Zagreb 1998.
5. Gewirth, A., Osnova i sadržaj ljudskih prava, u Matulović, M. (ur.), Ljudska prava, Izdavački centar Rijeka, Rijeka 1992
6. Hare, R.M., Kako racionalno odlučiti o moralnim pitanjima, "Agora", 6, 1998, 17-26.
7. Kant, I., Osnove metafizike čudoređa, Igitur, Zagreb 1995 ili Utemeljenje metafizike čudoređa, u Talanga, J. (ur.), Klasični tekstovi iz etike, Sveučilište u Zagrebu Hrvatski studiji, Zagreb 2001.

8. Levy, N., Moralni relativizam, Jesenski i Turk, Zagreb 2004.
  9. MacIntyre, A., U potrazi za vrlinom, Kruzak, 2002..
  10. Prijić, S. (ur.), Pobačaj. Za i protiv, Hrvatski kulturni dom, Rijeka 1995.
- Primorac, I. (ur.), Suvremena filozofija seksualnosti, Zagreb, KruZak, 2003

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Oglasnom pločom, mailom, mailom putem administratorica/administratora odsjeka

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Na nastavi, u terminima za konzultacije i (isključivo u vezi pitanja sadržaja predmeta) mailom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Nakon svakoga ispitnoga roka organizirati će se upisivanje ocjena, na kojemu studenti i studentice nisu obvezni dolaziti, ali mogu doći radi obrazloženja ocjena. Obrazloženje ocjena se neće izvršavati na druge načine i u drugim terminima.

Ocjenjivanje se vrši sukladno s Pravilnikom o ocjenjivanju donesenim akademske godine 2008/2009.

Studenti pišu jedan kolokvij na kojem moraju riješiti 40% na prediplomskom studiju da bi izašli na ispit. Također, imaju pravo na jedan ispravak kolokvija isključivo ukoliko su napisali ispod potrebnog broja bodova.

Kolokvij sadrži 60 bodova, a sastoji se od 30 pitanja.

Aktivnost na nastavi uključuje prisustvo na nastavi i sudjelovanje u raspravi uz pitanja pojašnjavanja (maksimalno 4 boda), sudjelovanje u raspravi uz originalni kreativni doprinos (maksimalno 5-8 bodova) i sudjelovanje u raspravi uz originalni posebno kreativni doprinos (9-10).

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	14.6./28.6./11h
Jesenski	26.8./13./11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

TJEDAN	NAZIV TEME
1.	Uvodno predavanje
2.	Nastanak etike – evolucijsko i kontrafaktičko objašnjenje
3.	Moral i samo-interes: teorija racionalnog odlučivanja i teorija društvenog ugovora
4.	Utilitarizam
5.	Deontološka etika
6.	Etika vrline i etika brige
7.	Kritika suvremenih etičkih teorija – Williams
8.	Moral i dobrobit
9.	Moral i sreća
10.	Etika rase i roda
11.	Teme iz praktične etike 1
12.	Teme iz praktične etike 2
13.	Kolokvij
13.b	Ispravak kolokvija
14.	Filozofija morala Thomasa Reida (racionalni intuicionizam)
15.	Filozofija morala Davida Humea (emotivizam)
16.	Filozofija morala Davida Humea (emotivizam)

17.	Filozofija morala Immanuela Kanta (racionalni konstruktivizam)
18.	Filozofija morala Immanuela Kanta (racionalni konstruktivizam)
19.	Filozofija morala Immanuela Kanta (racionalni konstruktivizam)
20.	Moralni koherentizam, kontekstualizam i konsenzualizam
21.	Djelovanje prema savjesti

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Interpretirati te kategorizirati i razlikovati temeljne pojmove i teorijske dvojbe u filozofskoj raspravi o etici	Metaetika, moralna epistemologija, etika biounapređeja, etika i psihijatrija	- predavanja - diskusije	-kolokviji sudjelovanje u raspravi - završni pismeni i usmeni ispit
Kreativno upotrebljavati stečene spoznaje, samostalnom interpretacijom novih srodnih tematika	- Metaetika, moralna epistemologija, etika biounapređeja, etika i psihijatrija + nove teme na koje studenti naiđu tijekom samostalnog proučavanja etičkih pitanja	- predavanja - diskusije	-kolokviji sudjelovanje u raspravi - završni pismeni i usmeni ispit
Povezati rasprave uže vezane za filozofsko etičke teme i spoznaje iz drugih područja	Metaetika, moralna epistemologija, etika biounapređeja, etika i psihijatrija	- predavanja - diskusije	-kolokviji sudjelovanje u raspravi - završni pismeni i usmeni ispit
Demonstrirati svoje već navedene vještine u sklopu rasprava o aktualnim pitanjima u suvremenom svijetu	Metaetika, moralna epistemologija, etika biounapređeja, etika i psihijatrija	- predavanja - diskusije	-kolokviji sudjelovanje u raspravi - završni pismeni i usmeni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofsko istraživanje i pisanje		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)		
Semestar	2.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako		
	Kabinet	F-415	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 669 210	
	e-mail	mjurjako@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju	Mladen Bošnjak		
	Kabinet	F-422	
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon		
	e-mail	mladen.bosnjak1@ffri.uniri.hr	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Cilj kolegija je osposobiti studente za kritičko čitanje filozofskih tekstova i pisanje koherentnih, jasnih, konciznih, uvjerljivih te argumentiranih radova. Kolegij je strukturiran s ciljem da pomogne studentima u različitim koracima planiranja i pisanja filozofskih radova.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Studenti će moći:			
Filozofsko čitanje			
1. primijeniti alate neformalne logike za otkrivanje, analizu i ekspoziciju argumenata prilikom rješavanja filozofskih problema.			
2. ocijeniti valjanost (dovode li premise logički do zaključka) i pouzdanost argumenata (u slučaju da je argument valjan, jesu li njihove premise istinite).			
Filozofsko pisanje			
3. objasniti funkciju i ulogu paragrafa u sklopu cjelovitog rada.			
4. primijeniti akademske konvencije za citiranje, parafraziranje, referiranje, pisanje bibliografije i izbjegavanje plagiranja.			
5. napisati rad koji ima sljedeću strukturu: uvod, opisni dio, argumentacijski dio i zaključak.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Aktivnost na nastavi i seminaru		5	
Kontinuirana provjera znanja 1	0.25	10	
Kontinuirana provjera znanja 2	0.25	10	
Kontinuirana provjera znanja 3	0,5	25	
Kontinuirana provjera znanja 4	0,5	25	
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	25	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene:			
Varijanta 1 bez završnog ispita			
Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.			
Varijanta 2 sa završnim ispitom			
Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.			
- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.			

- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Malatesti, L., Gavran Miloš, A. i Čeč, F. 2015. *Filozofsko pisanje bez filozofiranja*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci. <https://www.ffri.uniri.hr/files/izdavacka/L%20Malatesti%20-%20Filozofsko%20pisanje%20bez%20filozofiranja.pdf>
2. Prijić-Samaržija, S. i Gavran Miloš, A. 2011. *Antička i novovjekovna epistemologija*. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk.
3. Berčić, B. 2012. *Filozofija*. Svezak drugi. Zagreb: Ibis Grafika.
4. Nagel, T. 2002. *Što sve to uopće znači?* Zagreb: KruZak.

IZBORNA LITERATURA

1. Baggini, J. 2003. *The Philosopher's Toolkit: A Compendium of Philosophical Concepts and Methods*. Blackwell Publishers.
2. Graff, Gerald, i Cathy Birkenstein. 2021. *They Say / I Say: The Moves That Matter in Academic Writing*. 5. izd. New York: W. W. Norton & Company.
3. Martinich, A. P. 1996. *Philosophical Writing*. Third Edition. Oxford: Blackwell. (Većina sadržaja)
4. Vaughn, L.. 2006 *Writing Philosophy: A Student's Guide to Writing Philosophical Essays*. Oxford University Press, New York and Oxford.
5. *Daily nous*: kako se pišu filozofski tekstovi <http://dailynous.com/2019/01/15/write-philosophy-paper-online-guides/>
6. Pupovac, V. 2021. *Akademsko pisanje*. Sveučilište u Rijeci, Rijeka. https://www.akademsko-pisanje.uniri.hr/wp-content/uploads/2022/01/Knjizica-Akademsko-pisanje_FINALNA.pdf

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Od studenata se očekuje redovno pohađanje nastave, aktivno sudjelovanje na nastavi i izvršavanje zadanih obveza. Studenti moraju prisustvovati na 70% sati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Elektronička pošta i Merlin. Studenti moraju koristiti i redovito provjeravati službenu fakultetsku studentsku e-mail adresu.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Elektronička pošta i Merlin

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	11.6./4.7./10h
Jesenski	29.8./12.9./10h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

TJEDAN	NAZIV TEME
1.	Uvod
2.	Filozofska istraživanja: izvori i popis literature
3.	Vrste citiranja i grijeh plagiranja 1
4.	Citiranje, parafraziranje i sažimanje 2

5.	Struktura filozofskog rada – Ispit 1
6.	Struktura paragrafa
7.	Pisanje filozofskog eseja od četiri rečenice – Ispit 2
8.	Filozofski problemi i filozofska metodologija
9.	Filozofsko čitanje i pisanje: temeljno formuliranje argumenta - Ispit 3
10.	Filozofsko čitanje: identifikacija problema, teorija i argumenata
11.	Povezivanje svih dijelova eseja
12.	Statističko i probabilističko zaključivanje
13.	Radionica - Ocjenjivanje radova - Ispit 4
14.	Oluja mozgova – kako se smije koristiti umjetna inteligencija u akademskom pisanju?
15.	Simpoziji

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
<p>Primijeniti alate neformalne logike za otkrivanje, analizu i ekspoziciju argumenata prilikom rješavanja filozofskih problema</p> <p>Ocijeniti valjanost (dovode li premise logički do zaključka) i pouzdanost argumenata (u slučaju da je argument valjan, jesu li njihove premise istinite).</p>	<p>Filozofsko čitanje: identifikacija problema, teorija argumenta</p> <p>Filozofsko čitanje: formuliranje i parafraziranje argumenta.</p> <p>Filozofsko čitanje i pisanje: temeljno formuliranje argumenta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predavanje • Rad na tekstu • Individualni rad • Grupni rad u nastavi 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana provjera znanja 1 • Kontinuirana provjera znanja 2 • Kontinuirana provjera znanja 3 • Kontinuirana provjera znanja 4 • Završni ispit
<p>Napisati rad koji ima sljedeću strukturu: uvod, opisni dio, argumentacijski dio i zaključak.</p>	<p>Struktura filozofskog rada</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predavanje • Individualni rad 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana provjera znanja 2 • Kontinuirana provjera znanja 3 • Kontinuirana provjera znanja 4 • Završni ispit
<p>Objasniti funkciju i ulogu paragrafa u sklopu cjelovitog rada.</p>	<p>Struktura filozofskog rada i struktura paragrafa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana provjera znanja 2 • Kontinuirana provjera znanja 3 • Kontinuirana provjera znanja 4 • Završni ispit
<p>Primijeniti akademske konvencije za citiranje, parafraziranje, referiranje, pisanje bibliografije i izbjegavanje plagiranja.</p>	<p>Filozofsko čitanje i pisanje: temeljno formuliranje argumenta, parafraziranje, citiranje i bibliografija, Kako se smije koristiti umjetna inteligencija u pisanju filozofskih radova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rad na tekstu • Individualni rad • Grupni rad u nastavi 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirana provjera znanja 3 • Kontinuirana provjera znanja 4 • Završni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Moderna filozofija od Descartesa do Kanta
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)
Semestar	4.
Akadska godina	2023./2024.
Broj ECTS-a	6
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Snježana Prijić Samaržija
Kabinet	F-417
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	265-644
e-mail	prijic@uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović
Kabinet	F – 425
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	265-639
e-mail	ividmar@ffri.uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>1. Izvori znanja i spoznajne sposobnosti (od Descartesa do Kanta): urođeno i stečeno znanje; opažajna i razumska spoznaja - oprečnost empirističke i racionalističke tradicije; pozicije reprezentacionalizma i fenomenalizma (ideje, impresije); apriorne ideje, aksiomi misli kao univerzalne i samoočevodne istine.</p> <p>2. Objektivnost spoznaje (Locke, Berkeley, Hume i Reid): primarna i sekundarna svojstva kao objektivna i subjektivna svojstva; objektivnost dispozicijskih svojstava; epistemološki realizam i anti-realizam; jaz između znanstvene i zdravorazumske slike svijeta; Humeov skepticizam i naturalizam.</p> <p>3. Descartesova metodička skepsa i zli demon: potraga za arhimedovskom točkom - fundacionalistička teorija opravdanja; Cogito, ergo sum i samoizvjesnost svijesti – teorija privilegiranog pristupa; svijest kao izvor znanja, intuicija, kriteriji istine; interogativni ili negativni skepticizam: argument snova, vizualnih iluzija i zli demon.</p> <p>4. Pitanje metode (Bacon, Hume, Descartes, Spinoza, Wolff): induktivna i deduktivna metoda; teorija idola; problem indukcije; praktična i jasna pravila; uzor matematičke metode; status matematike i logike u odnosu na prirodne znanosti.</p> <p>5. Epistemologija svjedočanstva (Locke, Hume i Reid): socijalna epistemologija; prenošenje poruka kao izvor znanja; Hume o čudima; redukcionizam i anti-redukcionizam; apriorno opravdanje povjerenja kao nužne pretpostavke funkcioniranja razuma i izbjegavanja univerzalnog skepticizma; opravdanje povjerenja oslanjanjem (redukcijom) na opažanje i generalizaciju iz opažanja.</p> <p>6. Supstancija (Descartes, Spinoza, Leibniz, Locke, Hume i Berkeley): pojam supstancije, stvorena i nestvorena, konačna i beskonačna supstancija; materijalna i duhova supstancija; atributi i modusi supstancije; monizam, dualizam, pluralizam; monadologija i dinamizam; odnos uma i tijela; Descartesov interakcionizam i Spinozin dokaz o nemogućnosti interakcije; Leibnizova prestabilirana harmonija; Berkeleyjevo pobijanje materijalizma; ontološki realizam i antirealizam.</p> <p>7. Pitanje mogućnosti metafizike (Leibniz, Locke i Hume): nužne i kontingentne istine; istine razuma i činjenične istine; načelo proturječnosti i načelo dovoljnog razloga, kauzalnost; determinizam i sloboda volje.</p>	

8. Dokazi božje opstojnosti (Descartes, Spinoza, Pascal, Leibniz, Hume, Berekely): Ontološki dokaz ; Pascalova oklada; teodiceja i argument iz zla u svijetu; Humeova kritika argumenta iz čuda i teleološkog argumenta; Berkeleyev dokaz božje opstojnosti

9. Društveni ugovor (Hobbes, Locke, Rousseau): pojam društvenog ugovora; racionalni egoizam i društveni ugovor kao *modus vivendi*; prirodna i pozitivna prava; apsolutna monarhija i liberalna demokracija; pojmovi slobode, ljudskih prava, trodiobe vlasti, opće volje, privatnog vlasništva, prava na nasilno svrgavanje vlasti i dr.

10. Tolerancija (Locke i Spinoza): pojam tolerancije; tolerancija i sloboda; ideja religijske tolerancije; argumentacije u prilog potrebe za tolerancijom (instrumentalnost države, napredak čovječanstva, znanstveni progres, Spinozini argumenti iz hipokrizije i respekta prema principijelnosti).

11. Emocije filozofska promišljanja o fenomenu emocija, definicija emocija i teorije emocija 18. stoljeća (Descartes, Hume, Spinoza)

12. Ostali problemi: osobni identitet (Descartes, Locke, Hume); relativno i apsolutno shvaćanje prostora (Newton i Leibniz); realne i nominalne definicije, (Leibniz i Locke); kritika teorije ideja (Reid); odnos činjenica i vrijednosti (Hume); Descartes, Spinoza i Hume o emocijama; odlučivanje i preferencije (Pascal i Locke) i dr.

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon odslušanog kolegija, očekuje se da će studenti moći:

- objasniti temeljne pojmove empirističke i racionalističke filozofije (ideja, impresija, primarne i sekundarne kvalitete, reprezentacijski realizam, metoda sumnja, 'cogito', supstancija i dr.)
- usporediti osnovne postavke empirizma i racionalizma te Kantovog sintetskog stajališta
- analizirati skeptičku argumentaciju: argument iz snova, argument iz iluzije, zli demon
- objasniti odnos reprezentacionalizma, (anti-)realizma i idealizma
- objasniti i usporediti pojam urođenih ideja s pojmovima a priori analitičkih i sintetičkih sudova
- opisati i usporediti različite ontološke stavove: monizam, dualizam, pluralizam
- objasniti razliku između fenomenalnog i noumenalnog
- opisati i usporediti različite teorije o slobodi volje i osobnom identitetu
- razlikovati induktivnu i deduktivnu metodu istraživanja
- argumentirati za i protiv božje opstojnosti
- objasniti pojam društvenog ugovora
- razlikovati različite pristupe suverenosti i državnom autoritetu
- objasniti pojam tolerancije

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	X	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		x	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	2	
Kontinuirana provjera znanja 1	1,5	35%

(kolokvij predavanja)		
Kontinuirana provjera znanja 2 (kolokvij seminari)	1,5	35%
ZAVRŠNI ISPIT	1	30%
UKUPNO	6	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Rene Descartes: *Meditacije o prvoj filozofiji*, u E. Husserl, Kartezijanske meditacije, Zagreb, SSO, 1975.
2. John Locke: *Ogledi o ljudskom razumu I i II*, Beograd, Kultura, 1962.
3. George Berkeley: *Odabrane filozofske rasprave* (Rasprava o načelima ljudske spoznaje, Tri dijaloga između Hylasa i Philonousa), Zagreb, KruZak, 1999.
4. David Hume: *Istraživanje o ljudskom razumu*, Zagreb, Naprijed, 1988
5. Snježana Prijić Samaržija i Ana Gavran Miloš: *Antička i novovjekovna epistemologija*, Zagreb, Jesenski i Turk, 2011

Seminari:

1. Rene Descartes, *O strastima duše* (izbor iz Prijić Samaržija I Gavran Miloš)
2. Benedict de Spinoza: *Etika: dokazana geometrijskim redom*, Zagreb, Demetra, 2000.
3. David Hume, *Rasprava o ljudskoj prirodi*, knjiga 2 O strastima

IZBORNA LITERATURA

- G. W. Leibniz: *Novi ogledi o ljudskom razumu*, Sarajevo, Veselin Masleša, 1986.
 Immanuel Kant: *Kritika čistog uma*, Zagreb, Matica Hrvatska 1987.
 Božičević Vanda, *Filozofija britanskog empirizma*, Školska knjiga Zagreb, 1996

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). U slučaju većeg broja opravdanih izostanka, potrebno je napisati dodatni seminarski rad na zadanu temu od maksimalno 4000 riječi i uz konzultiranje barem četiriju izvora sekundarne literature

Kašnjenje se tolerira do 5 minuta.

Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

Napomena: Studenti imaju mogućnost pohađanja organiziranih događanja (predavanja, radionice, ljetne škole, konferencije) i aktivnosti koje su vezane za sadržaj kolegija ili koje predlaže nositelj i suradnik na kolegiju. Pohađanjem organiziranih događanja (predavanja, radionice, ljetne škole, konferencije) studenti mogu ostvariti bodove koji mogu biti uključeni u konačno bodovanje svih aktivnosti koje student ima

obvezu ispuniti da bi položio kolegij. U obzir će se uzeti maksimalno 5 aktivnosti u kojima student sudjeluje, a svaka aktivnost nosi 2 boda.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Mrežne stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
Oglasne ploče odsjeka za filozofiju
Elektronička pošta
Tajništvo Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

U vrijeme konzultacija
Elektronička pošta

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Kolokvij predavanja: kolokvij uključuje pisanu provjeru znanja nakon prve cjeline predavanja kojom se provjerava upoznatost sa sadržajem cjeline. Kolokvij je tzv. objektivnog tipa, uključuje provjeru stečenih znanja, (prepoznavanje problema i pojmova, višestruki izbor, nadopunjavanje), a maksimalno je moguće dobiti trideset i pet bodova.

Provjera znanja na seminarima: seminari su tematski organizirani oko rada na izvornim filozofskim tekstovima. Provjera znanja (kolokvij 2) sastoji se od zadataka objektivnoga tipa, analize teksta i esejskih pitanja. Maksimalno je moguće ostvariti trideset i pet bodova.

Završni ispit obuhvaća provjeru znanja i sposobnosti komparacije i sinteze stečenih znanja u formi eseja, a moguće je ostvariti maksimalno 30 ocjenskih bodova.

Aktivnost u nastavi kontinuirano se prati od strane nositelja kolegija.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	5./19.2./ 16h
Ljetni	20.6./4.7./ 8,30h
Jesenski	30.8./13.9./ 9h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)*

TJEDAN	NAZIV TEME
	Predavanja
1.	Uvodno predavanje: racionalizam i empirizam
2.	Moderni skepticizam
3.	Problem percepcije
4.	Reprezentacionalizam i teorije osjetilnih data
5.	Urođeno znanje i razlika a priori / a posteriori
6.	Metoda/razum: dedukcija vs znanstvena indukcija i idoli
7.	Um i stvarnost
8.	Pitanje dokazivanje postojanja vanjskog svijeta: rješenje skeptičkih dilema
9.	Kolokvij
10.	Problem supstancije i odnosa duha i tijela
11.	Problem kauzaliteta

12.	Pitanje božje egzistencije
13.	Identitet i sloboda
14.	Etičke teme: Hume o samoubojstvu
15.	Etičke teme: Kant o ljubavi
	Seminari: analiza tekstova iz udžbenika Snježana Prijić Samaržija i Ana Gavran Miloš: <i>Antička i novovjekovna epistemologija</i> , Zagreb, Jesenski i Turk, 2011 pratit će teme odrađene na predavanjima
1.	Uvodno upoznavanje sa sadržajem i dogovor oko metodologije rada na seminarima.
2.	Moderni skepticizam
3.	Problem percepcije
4.	Reprezentacionalizam i teorije osjetilnih data
5.	Urođeno znanje i razlika a priori / a posteriori
6.	Metoda/razum: dedukcija vs znanstvena indukcija i idoli
7.	Um i stvarnost
8.	Pitanje dokazivanje postojanja vanjskog svijeta: rješenje skeptičkih dilema
9.	Kolokvij
10.	Problem supstancije i odnosa duha i tijela
11.	Problem kauzaliteta
12.	Pitanje božje egzistencije
13.	Identitet i sloboda
14.	Etičke teme: Hume o samoubojstvu
15.	Etičke teme: Kant o ljubavi
Napomena:	U slučaju preklapanja termina nastave iz predavanja i seminara s konferencijskim obvezama, u dogovoru sa studentima održat će se nadoknada nastave u drugom terminu

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Analizirati i raspravljati o temeljnim epistemološkim, ontološkim, filozofsko-političkim i dr. problemima vezanim za ovo povijesno-filozofsko razdoblje	Epistemološka, ontološka, politička teorija filozofa modernog razdoblja	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na seminarima
Objasniti, interpretirati te sažeto prenijeti stajališta ključnih predstavnika empirizma i racionalizma	Filozofske teorije filozofa empirizma i racionalizma	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na seminarima
Usvojiti terminologiju i usporediti stavove filozofa ovog povijesnog razdoblja s prethodnicima i sljedbenicima	Filozofske teorije filozofa empirizma i racionalizma, skolastike	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, debate, panel rasprave, konceptualne mape	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na seminarima

Analizirati i interpretirati filozofske tekstove iz ovog povijesnog razdoblja	Filozofske teorije filozofa empirizma i racionalizma	Rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad, rad u paru	Pismeni ispit, Sudjelovanje i doprinos studenata na seminarima
---	--	---	--

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Simbolička logika		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvpredmetni)		
Semestar	4.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	6		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Majda Trobok		
	Kabinet	F-414	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	(051) 265 638	
	e-mail	trobok@ffri.uniri.hr mtrobok@protonmail.com	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>Logika sudova:</p> <p>semantika - semantičke tablice i semantička stabla</p> <p>sintaksa - pravila prirodne dedukcije</p> <p>meta-teoremi: adekvatnost i potpunost</p> <p>Logika prvoga reda:</p> <p>alfabet logike prvoga reda</p> <p>semantika - semantička stabla za kvantifikatore</p> <p>pravila izvođenja za kvantifikatore</p> <p>Meta-teorija</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Nakon odslušanog predmeta i položenog ispita očekuje se da studenti :</p> <ul style="list-style-type: none"> - budu osposobljeni koristiti tablice istinos(t)nih vrijednosti te semantička stabla u određivanju valjanosti - mogu analizirati i razlikovati pojam semantičkog niza koji je tautologija i semantički nekonzistentnog skupa formula - budu osposobljeni primijeniti pravila prirodne dedukcije - mogu razlikovati logiku sudova i logiku prvoga reda - budu osposobljeni razlikovati pravila izvođenja za kvantifikatore te da mogu argumentirano primijeniti pravila u izvođenju i dokazivanju. 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1.5		
Kontinuirana provjera znanja 1	1.5	30	
Kontinuirana provjera znanja 2	1.5	30	
Aktivno sudjelovanje na seminarima i Merlinu (domaće zadaće)	0.5	10	
ZAVRŠNI ISPIT	1	30	
UKUPNO	6	100	
Opće napomene:			

Varijanta (2) sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- Minimalan broj bodova potreban za prolaz svake kontinuirane provjere znanja (kolokvija) je 15 (50% prolaznosti)
- Broj bodova koji omogućuje pisanje ispravka kontinuirane provjere znanja (kolokvija): 9-14,5 (30-49,9% rješenosti). Moguće je ispraviti jedan i samo jedan kolokvij, jedino studenti koji su ponavljajući imaju pravo ispravka oba kolokvija.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti najviše 30% ocjenskih bodova.

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti najviše 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Cauman, L.S., 2004, Uvod u logiku prvoga reda, Naklada Jesenjski-Turk; prevedeno sa Cauman, 1998, First-order Logic. An Introduction, Walter de Gruyter GmbH&Co.
- Copi, I.M., Cohen, C., Introduction to Logic, Macmillan Publishing Company.
- Newton-Smith, W.H., Logic - An Introductory Course, Routledge.
- Vuković, M., 2007, *Matematička logika 1 - Skripta*, Sveučilište u Zagrebu-PMF Matematički odjel. (uvodni dijelovi)

IZBORNA LITERATURA

- Žarnić, B. I Kovač, S., 2008, *Logička pitanja i postupci - problemski uvod u elementarnu logiku*, Kruzak, Zagreb.
- Gensler, H.J., 2002, Introduction to Logic, Routledge.
- Guttenplan, S., 1997, The Languages of Logic, Blackwell Publishers Ltd.
- Hodges W., 2001, Logic. An Introduction to Elementary Logic, Penguin Books.
- Nolt, J., Royatyn D. i Varzi A., 1998, Logic
- Schaum's Outline Series, McGraw-Hill - Quine, W. Van O., 1998, Elementary Logic, Harvard University Press.
- Smith, P., 2003, An Introduction to Formal Logic, Cambridge University Press.
- Tomassi, P., 1999, Logic, Routledge

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su obavezni prisustvovati na 70% sati, odnosno na 42 nastavnih sati (od ukupno 60). Prisustvo na nastavi mora biti aktivno, što znači da se od studenata očekuje da dolaze spremni na nastavu, odnosno da odrade sve prethodno zadane zadaće/obaveze.

Studenti su dužni pridržavati se dogovorenih rokova za predaju domaćih zadaća/seminara, u protivnom smatrati će se da studenti određenu aktivnost/obavezu nisu izvršili.

Kašnjenja na predavanja nisu dozvoljena kao niti ometanje nastave.

Napuštanje predavaonice tijekom odnosno prije kraja nastavnog sata nije dozvoljeno, osim u iznimnim situacijama ili uz prethodni pristanak nastavnika.

Korištenje mobitela za vrijeme nastave nije dozvoljeno, osim u iznimnim situacijama ili uz prethodni pristanak nastavnika.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Tijekom akademske godine u terminu predviđenom za konzultacije, putem e-maila, putem Merlina, putem pismenih obavijesti na oglasnoj ploči i na mrežnoj stranici Odsjeka za filozofiju te putem tajništva istog.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Tijekom akademske godine u terminu predviđenom za konzultacije, putem e-maila te putem Merlina.	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Završni ispit je usmeni.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
Na kolokvijima nije dozvoljeno korištenje literature - ukoliko se student/ica ne pridržava tog pravila, kolokvij se poništava odnosno dodjeljuje se 0 bodova.	
Nedozvoljeno korištenje literature ujedno predstavlja kršenje Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci (točka 6.1.) te studenti mogu, u tom slučaju, očekivati prijavu Etičkom povjerenstvu	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	/
Ljetni	18.6./9.7./10h
Jesenski	27.8./10.9./10h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
TJEDAN	NAZIV TEME
1.	Upoznavanje studenata sa sadržajem kolegija te njihovim obavezama na kolegiju / Uvod u simboličku logiku, podjela
2.	Simbolička logika - kratki povijesni pregled/ razvoj i motivacija, primjeri
3.	Logika sudova - alfabet i uvod u semantiku/ primjeri i rasprava
4.	Semantika - tablice istinosnih vrijednosti: primjeri/ formalizacija i rasprava
5.	Semantička stabla/ primjeri i rasprava
6.	Semantička (ne)konzistentnost skupa formula i valjanost/ teoremi i rasprava
7.	PRVI KOLOKVIJ
8.	Rasprava o rješenjima 1. Kolokvija/ Sintaksa logike sudova - osnovna pravila izvođenja prirodne dedukcije/ primjeri i rasprava
9.	Prirodna dedukcija - Pravila P/ primjeri i rasprava
10.	Pravila P/ primjeri i rasprava
11.	Logika prvoga reda, uvod i alfabet/ problemi formalizacije
12.	Logika prvoga reda - glavni test/primjeri i rasprava
13.	Logika prvoga reda - pravila za kvantifikatore
14.	Logika prvoga reda - pravila za kvantifikatopre, 2. dio i osnovni pojmovi meta-teorije/rasprava
15.	DRUGI KOLOKVIJ
Ukoliko bude potrebno pisati ispravak kolokvija, datum ispravka utvrdit će se u dogovoru sa studentima.	

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Studenti će biti osposobljeni koristiti tablice istinosnih vrijednosti te semantička stabla u određivanju valjanosti.	Semantika logike sudova – tablice istinosnih vrijednosti i semantička stabla/Semantika logike prvoga reda – semantička stabla	Predavanje Objašnjavanje Analiziranje primjera Demonstracija rješavanja zadataka	Kontinuirane provjere znanja (kolokviji) Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na

<p>Studenti će moći analizirati i razlikovati pojam semantičkog niza koji je tautologija i semantički nekonzistentnog skupa formula.</p>	<p>Semantika logike sudova – tablice istinosnih vrijednosti</p>	<p>te rješavanje zadataka Praktičan rad e-učenje/Merlin</p>	<p>seminarima Domaće zadaće Završni (usmeni) ispit</p>
<p>Studenti će biti osposobljeni primijeniti pravila prirodne dedukcije.</p>	<p>Semantika logike sudova – pravila prirodne dedukcije</p>		
<p>Studenti će moći razlikovati logiku sudova i logiku prvoga reda.</p>	<p>Logika sudova i logika prvoga reda</p>		
<p>Studenti će biti osposobljeni razlikovati pravila izvođenja za kvantifikatore te će moći argumentirano primijeniti pravila u izvođenju i dokazivanju.</p>	<p>Logika prvoga reda – pravila za kvantifikatore</p>		

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Metafizika		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvpredmetni)		
Semestar	6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	6		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Boran Berčić		
	Kabinet	F-416	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	265-645	
	e-mail	boran.bercic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju	Doc.dr.sc. Filip Čeč		
	Kabinet	F-424	
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051/265-649	
	e-mail	fcec@ffri.uniri.hr	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<u>Univerzalije i partikularije</u> (realizam / nominalizam / tropi) <u>Supstancija</u> (bundle / substratum) <u>Propozicije</u> (realizam / nominalizam) <u>Mogući svjetovi</u> (aktualizam / realizam / kombinatorna teorija) <u>Prostor</u> (apsolutno / relacijsko shvaćanje) <u>Beskonačna djeljivost prostora i vremena</u> (Zenonovi paradoksi) <u>Vrijeme</u> (A i B serija / nerealnost vremena) <u>3D/4D</u> (endurance / perdurance) <u>Uzročnost</u> (konstantna konjunkcija / nužni i dovoljni uvjeti / vjerojatnost) <u>Realizam i antirealizam</u> (postojanje i spoznaja / Eutifova dilema / order of priority / svijet <i>a la</i> Carnap) <u>Identitet</u> (identitet fizičkih predmeta / osobni identitet) <u>Postojanje matematičkih entiteta</u> (platonizam / uzročna izoliranost apstraktnih predmeta / fikcionalizam / fizikalizam) <u>Postojanje vrijednosti</u> (<i>sui generis</i> vrijednosti / querness argument) <u>Istina</u> (redundancijska teorija i eksplanatorna vrijednost / aletički realizam i epistemičko shvaćanje)			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Studenti će moći: - prepoznati, opisati, razlikovati i objasniti temeljne probleme metafizike i njihova rješenja. Da - razumijeti implikacije metafizičkih pozicija po formiranje ukupne slike svijeta, kao i po formiranje pozicija u pogledu ostalih problema filozofije: filozofije uma, filozofije empirijskih znanosti, filozofije matematike, etike i meta-etike, epistemologije, itd.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x		

Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	2		
Kontinuirana provjera znanja 1	1	30	
Kontinuirana provjera znanja 2	1	30	
ZAVRŠNI ISPIT	2	40	
UKUPNO	6	100	
Opće napomene:			
Varijanta 2 sa završnim ispitom			
Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.			
<ul style="list-style-type: none"> - Tijekom nastave student može ostvariti najviše 60% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 40% ocjenskih bodova. 			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
Loux J. Michael: <i>Metafizika - Suvremeni uvod</i> , Sveučilište u Zagrebu - Hrvatski studiji, 2010.			
Lowe E.J. <i>A Survey of Metaphysics</i> , Oxford University Press, 2002.			
Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.			
Carroll J. W. i Markosian N.: <i>An Introduction to Metaphysics</i> . Cambridge University Press. 2010.			
Sider, T. <i>Four-dimensionalism</i> . Oxford University Press. 2003.			
Berčić Boran: <i>Tekstovi za kolegij Metafizika</i> , FFRi, skripta u Biblioteci Fakulteta			
Berčić Boran: <i>Tekstovi za rad na kolegiju Metafizika - seminar</i> , FFRi, skripta u Biblioteci Fakulteta			
IZBORNA LITERATURA			
Armstrong D.M. <i>Universals: an Opinionated Introduction</i> , Boulder: Westview Press, 1989.			
Taylor Richard: <i>Metaphysics</i> , Prentice Hall, 1974.			
Campbell Keith: <i>Metaphysics</i> , Dickenson, 1976.			
zbornici:			
Loux, J.Michael (ur): <i>Metaphysics – Contemporary Readings</i> , Routledge, 2001.			
Loux J. Michael (ur): <i>The Oxford Handbook of Metaphysics</i> , Oxford University Press, 2005.			
Kim Jaegwon i Sosa Ernest (ur): <i>Metaphysics (An Antology)</i> , Blackwell, 2002.			
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU			
POHAĐANJE NASTAVE			
Treba pohađati nastavu. Student je dužan biti prisutan na najmanje 70% nastave.			
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA			
Usmeno na nastavi, oglasnom pločom Odsjeka, obavijestima na web-u, e-mailom.			
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA			
Na nastavi, na konzultacijama, e-mailom, itd.			
NAČIN POLAGANJA ISPITA			
Dva kolokvija (predavanja), kontinuirana provjera znanja putem kratkih upitnika (seminar) i usmeni ispit.			
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE			
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.			
ISPITNI ROKOVI			
Zimski	/		
Ljetni	17.6./8.7./12h		
Jesenski	26.8./9.9./12h		
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)			

DATUM	NAZIV TEME
1.	Predavanje: Što je metafizika? Seminar: Podjela tema
2.	Predavanje: Univerzalije/partikularije Seminar: Uvod u ontologiju u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
3.	Predavanje: Univerzalije/partikularije Seminar: Apstraktni entiteti u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
4.	Predavanje: Supstancija Seminar: Materijalni objekti u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
5.	Predavanje: Propozicije Seminar: Kritike metafizike u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
6.	Predavanje: Mogući svjetovi Seminar: Vrijeme u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
7.	Predavanje: Prostor Seminar: Trajanje (perzistencija) u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
8.	Predavanje: Uzrokovanje Seminar: Modalnost u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
9.	Predavanje: Vrijeme Seminar: Uzrokovanje u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
10.	Predavanje: 3D/4D Seminar: Sloboda volje u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
11.	Predavanje: Identitet Seminar: Metafizika rase u: Ney, A: <i>Metaphysics, An Introduction</i> . Routledge 2014.
12.	Predavanje: Istina Seminar: Osobni identitet u: Carroll J. W. i Markosian N.: <i>An Introduction to Metaphysics</i> . Cambridge University Press. 2010.
13.	Predavanje: Realizam / antirealizam Seminar: Seminar: Paradoksi kretanja i mogućnost promjene u: Lowe E.J. <i>A Survey of Metaphysics</i> , Oxford University Press, 2002.
14.	Predavanje: Metametafizika Seminar: Verbalizam i trivijalizam

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
<p>Studenti će biti u stanju prepoznati, opisati, razlikovati i objasniti temeljne probleme metafizike i njihova rješenja.</p> <p>Moći će objasniti implikacije metafizičkih pozicija po formiranje ukupne slike svijeta, kao i po formiranje pozicija u pogledu ostalih problema filozofije: filozofije uma, filozofije empirijskih znanosti, filozofije matematike, etike i meta-etike, epistemologije.</p>	<p><u>Univerzalije i partikularije</u> (realizam / nominalizam / tropi)</p> <p><u>Supstancija</u> (bundle / substratum)</p> <p><u>Propozicije</u> (realizam / nominalizam)</p> <p><u>Mogući svjetovi</u> (aktualizam / realizam / kombinatorna teorija)</p> <p><u>Prostor</u> (apsolutno / relacijsko shvaćanje)</p> <p><u>Beskonačna djeljivost prostora i vremena</u> (Zenonovi paradoksi)</p> <p><u>Vrijeme</u> (A i B serija / nerealnost vremena)</p> <p><u>3D/4D</u> (endurance / perdurance)</p> <p><u>Uzročnost</u> (konstantna konjunkcija / nužni i dovoljni uvjeti / vjerojatnost)</p> <p><u>Realizam i antirealizam</u> (postojanje i spoznaja / Eutifova dilema / order of priority / svijet a la Carnap)</p> <p><u>Identitet</u> (identitet fizičkih predmeta / osobni identitet)</p> <p><u>Postojanje matematičkih entiteta</u></p>	<p>Predavanje, seminar, konzultacije.</p>	<p>Pismeni i usmeni ispit. Dvije kontinuirane provjere znanja (dva kolokvija).</p>

	(platonizam / uzročna izoliranost apstraktnih predmeta / fikcionalizam / fizikalizam) <u>Postojanje vrijednosti</u> (<i>sui generis</i> vrijednosti / querness argument) <u>Istina</u>		
--	---	--	--

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Suvremena filozofija		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)		
Semestar	6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	6		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelji kolegija	Doc. dr. sc. Filip Čeč; doc. dr. sc. Neven Petrović		
	Kabinet	F-424; F-425	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051/265-649	
	e-mail	fcec@ffri.uniri.hr ; npetrovic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju	doc. dr. sc. Marin Biondić		
	Kabinet	F-416	
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	e-mail	marinbiondic@yahoo.com	
Suradnik na kolegiju	doc. dr. sc. Saša Horvat		
	Kabinet	F-424	
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	e-mail	horvat.sasa@gmail.com	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>Najznačajniji aspekti filozofskih teorija 20. stoljeća u kontinentalnom i analitičkom kontekstu što uključuje neokantovsku, fenomenološku i egzistencijalističku struju zastupljenu teorijama Hartmanna, Husserla, Sartrea i drugih, novije predstavnike frankfurtske škole te osnovne postavke filozofa koji pripadaju analitičkoj tradiciji poput Fregea, Wittgensteina, Russella, Carnapa, Quinea, Strawsona, itd. Posebna će pažnja biti posvećena usporedbi dvaju suprotstavljenih filozofijskih tradicija.</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Student će nakon položenog ispita biti u stanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepoznati i razlikovati temeljne pravce mišljenja u filozofiji 20. stoljeća • objasniti Husserlovu ideju fenomenologije • definirati osnove teze hermeneutike • definirati osnove teze filozofije egzistencijalizam • prepričati Habermasovu interpretaciju učenja frankfurtske škole • usporediti Fregeovo i Wittgensteinovo shvaćanja zasnivanja logike • identificirati Russellov odgovor na Fregeovu teoriju • definirati program Bečkog kruga te kritiku istog • usporediti suvremenu kontinentalnu i suvremenu analitičku filozofiju • kritički sagledati razlike i poveznice dvaju suvremenih pristupa filozofiji 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	2	0	
Kontinuirana provjera znanja 1	2	50	
Kontinuirana provjera znanja 2	2	50	
ZAVRŠNI ISPIT	0	0	
UKUPNO	6	100	
<p>Opće napomene:</p> <p>Varijanta 1 bez završnog ispita Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.</p> <p>Varijanta 2 sa završnim ispitom Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo</p>			

pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Aho, K. 2014. *Existentialism: An Introduction*, Polity Press, Cambridge.
Berčić, B. 2002. *Filozofija bečkog kruga*. KruZak. Zagreb.
Frege, G. 1995. *Osnove aritmetike i drugi spisi*. KruZak. Zagreb.
Hartmann, 1973. *Novi putevi ontologije*, BIGZ, Beograd, str. 37-107 (71)
Heidegger, M. 1985. *Bitak i vrijeme*. Naprijed. Zagreb, str. 1-44 (44)
Husserl, E. 2003. *Filozofija kao stroga znanost*. Ljevak. Zagreb.
James, W. 2001. *Pragmatizam*. Ibis grafika: Zagreb.
Kolakowski, L. 1985. *Glavni tokovi marksizma III*, BIGZ, Beograd, str. 287-348 i 387-474 (150)
Russell. B., „On Denoting“ ili Russell. B. 1994. „O označavanju“. *Čemu*. Vol. I, No. 1.
Sartre, J. P. 1964. *Egzistencijalizam je humanizam*. Veselin Masleša. Sarajevo, str. 259-284 (26)
Schwartz, S. P. 2012. *A brief history of analytic philosophy: From Russell to Rawls*. John Wiley & Sons.
Wittgenstein, L. 1998. *Filozofijska istraživanja*. Nakladni zavod Globus: Zagreb.
Wittgenstein, L. 2003. *Tractatus Logico-Philosophicus*. Moderna vremena: Zagreb.

IZBORNA LITERATURA

Beaney, M. (Ed.). 2013. *The Oxford handbook of the history of analytic philosophy*. Oxford University Press.
Camus, A. 1963. *Mit o Sizifu*, Veselin Masleša, Sarajevo, str. 15-73 (58)
Carnap, R. 1932. "The Elimination of Metaphysics Through Logical Analysis of Language". *Erkenntnis*. pp: 60-81.
Copleston, F. C. 2003. *Logical positivism and existentialism* (Vol. 11). A&C Black.
Davidson, D. 1985. "On the Very Idea of a Conceptual Scheme", pretiskano u *Inquiries into Truth and Interpretation*. Oxford University Press. pp. 183-98.
Husserl, E. „Ideje za čistu fenomenologiju i fenomenologijsku filozofiju“, u Galović, M. (ur.) *Suvremena filozofija 2*. Svezak 8 (Hrestomatija filozofije), Školska Knjiga, Zagreb, 1996, str. 129–64 (35)
Husserl, E. 1975. *Ideja fenomenologije*. BIGZ. Beograd.
Jones, W. T., & Fogelin, R. J. 1997. *The twentieth century to Quine and Derrida*. Harcourt Brace.
Kripke, S. 1997. *Imenovanje i nužnost*. KruZak. Zagreb.
Lewis, D. K. 1986. *On the Plurality of Worlds*. Wiley-Blackwell. Oxford.
Martinich, A.P., Sosa, D. 2001. *A Companion to Analytic Philosophy*. Wiley-Blackwell. Oxford.
Martinich, A.P., Sosa, D. 2001. *Analytic Philosophy: An Anthology*. Wiley-Blackwell. Oxford.
McGinn, C. 2002. *The making of a philosopher: My journey through twentieth-century philosophy*. Harper Collins: New York.
Moran, D. (Ed.). 2008. *The Routledge companion to twentieth century philosophy*. Routledge.
Olson, R.G. 1962. *An Introduction to Existentialism*, Dover Publications, New York.
Parkinson, G. H. R., & Shanker, S. G. 1999. *Routledge history of philosophy - Volume 9: Philosophy of Science, Logic and Mathematics in the 20th Century*. Routledge.
Passmore, J. A 1971. *Hundred Years of Philosophy*, Duckworth, London, str. 322-478
Peirce, C.S. „Kako da svoje ideje učinimo jasnim“ u Peirce, C.S. *Pragmatizam*, Grafos, Beograd, 1979, str. 29-53 (25)
Quine, W. V. O. 1999. *Riječ i predmet*. KruZak. Zagreb.
Rockmore, T. 2003. "Remarks on the structure of twentieth century philosophy". *Ars Disputandi*, 3(1), 332-339.
Sartre, J.P. 1983. *Bitak i ništa*, Nolit, Beograd.
Sesardić, N. (ur.) *Filozofija nauke*, Nolit, Beograd, 1988, str. 253-364 (112)
Stegmuller, V. 1962. *Glavne struje suvremene filozofije*, Nolit, Beograd.
Sutlić, V., *Kako čitati Heideggera: uvod u problematsku razinu "Sein und Zeit"-a i okolnih spisa*, Zagreb, 1989, str. 63-101 (39)

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su obavezni pohađati najmanje 70% nastave, odnosno 42 sata predavanja i seminara. Od studenata se očekuje da na nastavu dolaze na vrijeme, pripremljenog gradiva i pročitanih zadanih tekstova te da budu spremni na aktivno sudjelovanje.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Putem Merlina, e-maila.	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Putem maila, konzultacija.	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Student je dužan položiti četiri kolokvija iz zadanog gradiva. Konačna ocjena se formira na temelju ukupnog broja ostvarenih bodova.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	/
Ljetni	10.6./1.7./ 11h
Jesenski	26.8./9.9./ 11h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvod – filozofski prethodnici (Kant, Hegel), povijesni kontekst i pregled temeljnih filozofskih problema 20. stoljeća Husserlova fenomenologija (Malatesti)
2.	Pragmatizam - Pierce, James i Dewey Hartmannova ontologija
3.	Logicizam i Fregeova revolucija u logici i filozofiji jezika Hartmannova ontologija
4.	Bertrand Russell i G.E. Moore – Kritika idealizma, logika i filozofija jezika Heideggerova filozofija egzistencije (Horvat)
5.	Rani Wittgenstein I Heideggerova filozofija egzistencije (Horvat)
6.	Rani Wittgenstein II Heideggerova filozofija egzistencije (Horvat)
7.	Bečki krug: Verifikacionizam i eliminacija metafizike Prvi kolokvij
8.	Prvi kolokvij Egzistencijalizam: svjetski pokret (Biondić)
9.	Kritike logičkog pozitivizma Sartreov i Camusov egzistencijalizam (Biondić)
10.	Kasni Wittgenstein Sartreov i Camusov egzistencijalizam (Biondić)
11.	Filozofija običnog jezika Suvremeni marksizam: Gyorgy Lukacs i Karl Korsch
12.	Quineov Pragmatizam Marksizam frankfurtske škole
13.	Neo-pragmatizam: Goodman, Rorty, Putnam Ostale marksističke škole dvadesetog stoljeća
14.	Kripke: <i>Imenovanje i nužnost</i> Završna diskusija
15.	Drugi kolokvij Drugi kolokvij

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
prepoznati i razlikovati temeljne pravce mišljenja u filozofiji 20. stoljeća	Edmund Husserl Gottlob Frege Bertrand Russell Ludwig Wittgenstein Martin Heidegger Nicolai Hartmann Jean Paul Sartre	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija

	William V.O. Quine Rudolf Carnap		
objasniti Husserlovu ideju fenomenologije	Edmund Husserl	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija
definirati osnove teze hermeneutike	Martin Heidegger	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija
definirati osnove teze filozofije egzistencijalizma	Martin Heidegger Jean Paul Sartre Albert Camus	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija
prepričati Habermasovu interpretaciju učenja frankfurtske škole	Jürgen Habermas Theodor Adorno Erich Fromm Herbert Marcuse	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija
usporediti Fregeovo i Wittgensteinovo shvaćanja zasnivanja logike	Gottlob Frege Bertrand Russell Norman Whitehead Ludwig Wittgenstein	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija
identificirati Russellov odgovor na Fregeovu teoriju	Gottlob Frege Bertrand Russell	Predavanje Izlaganje pročitano Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad Individualni rad	Kolokvij Aktivnost na nastavi Završna diskusija

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Demokratska teorija
Studij	Preddiplomski sveučilišni studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)
Semestar	2., 4., 6.
Akadska godina	2023./2024.
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr.sc. Ivan Cerovac
Kabinet	F-424
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051 265 646
e-mail	icerovac@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Prof. dr.sc. Elvio Baccarini
Kabinet	F-418
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051 265 646
e-mail	ebaccarini@ffri.uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>Kolegij ima dva glavna dijela: u prvom se izlažu osnovne filozofske koncepcije demokracije, a u drugom se pažnja obraća nekim problemima i opasnostima kojima je izložen svaki demokratski poredak.</p>	
<p>I. DIO</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvod u demokratsku teoriju i njene probleme (Barry) – daje se uvod u većinu problema koji se raspravljaju u okviru programa; • klasične koncepcije demokracije 1 (teorija opće volje, Rousseau) – raspravlja se o ideji da je demokratsko odlučivanje utemeljeno na nepristranom razmatranju javnih interesa, bez miješanja privatnih interesa (razlikovanje državljanin-građanin); • klasične koncepcije demokracije 2 (utilitarizam, Mill) – demokracija kao zbrajanje privatnih, sebičnih interesa pri čemu pobjeđuju oni koji su najbrojniji; • klasične koncepcije demokracije 3 (liberalizam, Constant) – demokracija kao najbezbolnija metoda za kontrolu i smjenu vlasti, koja se vidi kao nužno zlo dok je istinski cilj u što kvalitetnijem privatnom životu; • kompetitivna teorija demokracije (Downs) – politika kao posebna vrsta tržišta, u kojoj političari nude usluge, a građani ih «kupuju» glasovima; razne strategije racionalnog odabira najboljeg ponuđača, kao i učinkovitog načina sastavljanja dobitničke političke platforme; • demokracija kao nesavršena konkurencija (Schumpeter) - kritika idealističkih modela demokracije koji se pozivaju na racionalni i optimalni izbor glasača; teorija političkih elita; 	
<p>II. DIO</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorija društvenog odlučivanja (Brennan i Lomasky) – o tome jesu li izlasci na izbore racionalni ili ne, s obzirom na to da je mogući utjecaj svakog od glasača na konačni rezultat praktički zanemariv; • teorija javnog odlučivanja (Gwartney i Wagner) – o tome kako funkcioniranje demokratskog sustava omogućuje korupciju i zadovoljavanje snažnih, posebnih interesa, te kako se protiv toga boriti; • demokracija kao kolektivna rasprava i odlučivanje (Cohen) – je li moguće izbjeći da demokracija bude nešto više od borbe sukobljenih, sebičnih interesa; • demokratska jednakost i vladavina većine (Beitz) – može li sve većini dopustiti da čini što želi; problem totalitarne demokracije; • demokracija i konstitucionalizam 1 i 2 (Waldron i Dworkin) – treba li demokratsko odlučivanje biti ograničeno ustavom, treba li moguće permanentne manjine zaštititi ustavnim odredbama? 	

--

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

Nakon položenog ispita studenti će moći:

- opisati i sažeto prenijeti sadržaje predmeta;
- uspoređivati razne ponuđene teorije;
- posjedovati razvijene sposobnosti korištenja stečenih teorijskih spoznaja za primjene na aktualnu problematiku iz društvene zbilje, posebno s obzirom na teme upravljanja javnim ustanovama, prava, pravde i sloboda u kontekstu demokratskog procesa odlučivanja.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x	x	x	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1,00	0
Aktivnost na nastavi	0,00	10
Kontinuirana provjera znanja 1	0,75	30
Kontinuirana provjera znanja 1	0,75	30
ZAVRŠNI ISPIT	0,50	30
UKUPNO	3,00	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student mora ostvariti od najmanje 35 do najviše 70 ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student mora ostvariti od najmanje 15 do najviše 30 ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Mill, J.S., 1989: *Razmatranja o predstavničkoj vladavini*, Informator, Zagreb.
2. Dunn, J., 2019: *Setting the People Free*, Princeton University Press, Princeton.

IZBORNA LITERATURA

1. B.A. Ackerman, *Social Justice in the Liberal State*, New Haven, Yale University Press, 1980.
2. B. Constant, *Načela politike i drugi spisi*, Zagreb, Politička kultura, 1993.
3. D. Copp, J. Hampton, J.E. Roehmer (ur.), *The Idea of Democracy*, Cambridge, Cambridge University Press, 1993.
4. de Tocqueville, *O demokraciji u Americi*, Zagreb, Informator, 1995.
5. J. Rawls, *Justice as Fairness. A Restatement*, Cambridge, Harvard University Press, 2001.
6. M.J. Sandel, *Democracy's Discontent*, Cambridge, Harvard University Press, 1996.

Sva će literatura biti dostupna u elektroničkom obliku. Uz to, neke su knjige dostupne u knjižnici Fakulteta.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE	
<p>Studenti su dužni redovito pohađati nastavu i aktivno sudjelovati u njezinom izvođenju kroz pitanja pojašnjenja, prigovore i komentare.</p> <p>Student je zadovoljio redovito pohađanje nastave ako je prisustvovao na 70% održanih predavanja i seminara. U iznimnim okolnostima, kada student iz opravdanih razloga nije pohađao nastavu u dovoljnoj mjeri, nastavnik može studentu dati dodatne zadatke kako bi nadoknadio propušteni angažman oko pohađana nastave, te mogao ispuniti obavezu nužnu za polaganje kolegija.</p>	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
Usmena i pismena priopćenja na nastavi, oglasna ploča, web-stranice, Merlin	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Konzultacije, elektronička pošta, Skype, MS Teams, Zoom	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Završni usmeni ispit	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
<p>Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.</p> <p>Studenti koji nisu sigurni kada i kako ispravno navesti izvor pozvani su da se jave nastavniku putem elektroničke pošte ili na konzultacijama.</p>	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	/
Ljetni	26.6./17.7./14h
Jesenski	27.8./10.9./14h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEMA
1.	Uvod u demokratsku teoriju i njene probleme
2.	Pitanje političkog legitimiteta i njegovog utemeljenja
3.	Vrijednosti demokracije: intrinzične ili instrumentalne?
4.	Teorije demokratskog legitimiteta 1: proceduralizam
5.	Teorije demokratskog legitimiteta 2: instrumentalizam
	<i>Kontinuirana provjera znanja 1</i>
6.	Demokratsko odlučivanje: agregativne i deliberativne procedure
7.	Demokratsko odlučivanje: liberalizam i republikanizam
8.	Demokratsko odlučivanje: participacija i elitizam
9.	Ustav i ograničavanje demokratske volje
10.	Korektivni mehanizmi demokracije: građanski neposluh
	<i>Kontinuirana provjera znanja 2</i>
11.	Mill: Kriteriji dobrog oblika vladavine
12.	Mill: Argumenti za predstavničku demokraciju
13.	Mill: Opasnosti demokratske vlasti
14.	Mill: O pravu glasa
15.	Mill: Podjela epistemičkog i političkog rada

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Opisati i sažeto prenijeti sadržaje predmeta	Teme 1-10, vezane uz opravdanje demokratskog legitimiteta	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - diskusije - usmjeravani rad u manjim 	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u

	i procedure demokratskog odlučivanja	grupama - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka	grupama - kolokvij - završni ispit
Uspoređivati razne ponuđene teorije	Teme 1-10, kroz koje studenti dobivaju osnovne informacije, te seminari u sklopu tema 11-15, gdje primjenjuju Millovu teoriju, klasificiraju je i uspoređuju s drugim teorijama	- predavanja - diskusije - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama - kolokvij - završni ispit
Posjedovati razvijene sposobnosti korištenja stečenih teorijskih spoznaja za primjene na aktualnu problematiku iz društvene zbilje, posebno s obzirom na teme upravljanja javnim ustanovama, prava, pravde i sloboda u kontekstu demokratskog procesa odlučivanja.	Teme 6-10, gdje će se poseban naglasak staviti na primjenu znanja u suvremenim kontekstima	- predavanja - diskusije - samostalno istraživanje studenata prije nastave i rješavanje kratkih zadataka - individualni i grupni rad na materijalima (izvještajima, novinskim člancima, transkriptima TV emisija i intervjua)	- aktivnost u nastavi kroz sudjelovanje u raspravama i radu u grupama - kolokvij - završni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Filozofija biologije		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)		
Semestar	2., 4., 6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Prof.dr.sc. Predrag Šustar		
	Kabinet	F-413	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 265795	
	e-mail	psustar@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>U suvremenim biološkim istraživanjima možemo pronaći zamjetan broj filozofskih problema koji se odnose na korištene znanstvene pojmove, pretpostavke i zaključke koji se donose unutar same znanstvene prakse. Osim pitanja koja su standardno prisutna u medijima i popularnoj kulturi, primjerice, što je inteligentni dizajn, a što darvinizam, postoji još cijeli niz filozofski zanimljivih problema i/ili pitanja u razumijevanju recentne biologije i njezinog šireg društvenog utjecaja. Tako se kolegij bavi sljedećim pitanjima, između ostalih, struktura i epistemičke funkcije evolucijskih teorija, na što točno djeluje prirodna selekcija, jesu li sve biološke pojave pod genskom kontrolom, što su adaptacije i kako ih možemo prepoznati, postoji li 'ljudska priroda' i srodna pitanja. Nadalje, ubrzani razvoj molekularne biologije čini je posebno interesantnim područjem interesa za filozofsku analizu. Problemi koji se tiču istraživanja u molekularnoj biologiji mogu se podijeliti na teoretske, gdje se razmatraju pojmovi, pretpostavke i zaključci kojima se molekularna biologija koristi te one praktičke koji se tiču problema povezanih s primjenom novostečenog znanja u medicini. Ovdje posebno ističemo istraživanja ljudskoga i srodnih genoma.</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Studenti će moći:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Objasniti osnovne karakteristike evolucijske teorije. 2. Opisati debatu kreacionizam /evolucijska teorija. 3. Opisati raspravu o jedinicama selekcije, te navesti argumente za različita gledišta koja se javljaju u raspravi, analizirati ih te ponuditi vlastito stajalište o tome koje je gledište najuvjerljivije. 4. Analizirati problem prirode prirodne selekcije i adaptacije i biologiji. 5. Analizirati status vrsta u evolucijskoj biologiji. 6. Opisati što nam evolucijska teorija može reći o evoluciji ljudskog ponašanja te kakve su posljedice toga za društvene i humanističke znanosti. 7. Navesti i opisati filozofske probleme koji proistječu iz istraživanja u molekularnoj biologiji: problem redukcionizma, problem definiranja gena i slično. 8. Analizirati etičke probleme koji proizlaze iz istraživanja u molekularnoj biologiji i biomedicinskim znanostima. 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „X“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	

Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1	0.5	30
Kontinuirana provjera znanja 2	0.5	20
Seminarski rad	0.5	20
ZAVRŠNI ISPIT	0.5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

5. Samir Okasha (2019), Philosophy of Biology, Oxford University Press
6. Peter Godfrey-Smith (2014), Philosophy of Biology, Princeton and Oxford: Princeton University Press;
7. Elliott Sober (2000), Philosophy of Biology, Boulder, CO: Westview Press;
8. Stathis Psillos (2007), Philosophy of Science A-Z, Edinburgh: Edinburgh University Press;

IZBORNA LITERATURA

6. Sahotra Sarkar and Anya Plutynski (2008), Companion to the Philosophy of Biology, Wiley-Blackwell Publishing;
7. Gillian Barker and Philip Kitcher (2013), Philosophy of Science, Oxford and New York: Oxford University Press;
8. James A. Marcum (2008), An Introductory Philosophy of Medicine: Humanizing Modern Medicine, Berlin and New York: Springer;
9. Časopis „The British Journal for the Philosophy of Science“, (2019) - ;
10. Časopis „Philosophy of Science“, (2019) - ;

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezna je nazočnost na barem 70% nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Merlin, mail, Oglasna ploča

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Merlin, mail, Oglasna ploča

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeno i usmeno.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	13.6./11.7./14h

Jesenski	29.8./12.9./14h		
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)			
TJEDAN	NAZIV TEME		
1.	Uvod		
2.	Filozofija i biologija		
3.	Evolucija i prirodna selekcija		
4.	Logika darwinističkog objašnjenja		
5.	Biološke funkcije		
6.	Adaptacionizam		
7.	Kolokvij		
8.	Zakoni u biologiji		
9.	Biološke vrste		
10.	Realizam i antirealizam u pogledu bioloških klasifikacija		
11.	Geni		
12.	Redukcionizam i antiredukcionizam		
VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Studenti će moći opisati filozofske probleme koji proizlaze iz znanstvenog istraživanja u području biologije i biomedicinskih znanosti, navesti argumente za i protiv osnovnih pozicija u raspravi.	Evolucija, prirodna selekcija, adaptacija; Biološke funkcije; Adaptacionizam; Biološke vrste, geni	Predavanje Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad, individualni rad i rad u paru;	Pismeni ispit(kolokvij) Usmeni ispit
Usporediti rasprave koje su obilježile filozofiju biologije sa generalnim raspravama u analitičkoj filozofiji, prvenstveno filozofiji znanosti, epistemologiji, metafizici i etici.	Znanstveno objašnjenje u biologiji, biološki zakoni, Redukcionizam i antiredukcionizam	Predavanje Rad na tekstu Diskusija Frontalni rad, individualni rad i rad u paru;	Pismeni ispit(kolokvij) Usmeni ispit
Studenti će moći napisati seminarski rad iz područja filozofije biologije.	Seminarski rad pokriva jednu odabranu temu iz ukupnog sadržaja kolegija	Usmeno izlaganje – prezentacija te seminarskog rada; Diskusija (sve faze uključuju mentorski rad u izradi konačne verzije seminarskoga rada);	Usmeni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Filozofija filma i izvedbenih umjetnosti
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)
Semestar	2., 4., 6.
Akadska godina	2022/23
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu (izvedbenom programu) Napomena: zbog konferencijskih obveza neki nastavni termini odradit će se subotom i/ili u drugim terminima
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Iris Vidmar Jovanović
Kabinet	425
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na web stranicama Odsjeka
Telefon	265-639
e-mail	ividmar@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	
Kabinet	
Vrijeme za konzultacije	
Telefon	
e-mail	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<p>Predmet će biti podijeljen u dvije osnovne tematske cjeline: filozofija filma i filozofija izvedbenih umjetnosti, a uvodna predavanja odnosit će se na usvajanje osnovnih pojmova filozofije umjetnosti koji su potrebni da bi se raspravljalo o ovim individualnim umjetnostima. Cjelokupno gradivo predmeta organizirat će se s obzirom na sljedeće tematske blokove:</p> <p>1. Komparativna filozofija umjetnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cilj, svrha i metodologija filozofskog promišljanja o umjetnosti općenito i pojedinačnog pristupa individualnim umjetnostima - problem definiranja umjetnosti, pitanje nužnih i dovoljnih uvjeta da bi nešto bila umjetnost i da bi nešto spadalo u određenu umjetnost <p>2. Umjetnički elementi zajednički filmu i izvedbenim umjetnostima</p> <ul style="list-style-type: none"> - element narativnosti u filmu i kazalištu (definicija i uvjeti narativa, specifičnost narativne umjetnosti) - pitanje 'autora' i njegove uloge u umjetničkom 'proizvodu' - definiranje glume i glumca - odnos autora i glumaca, pitanje intencionalnosti i zajedničkog djelovanja, uloga sudionika (redatelj, producent, scenograf, glumci) u umjetničkom ostvarenju i estetskom doživljaju - uloga gledatelja, specifičnost estetskog iskustva kazališnih predstava, uloga pažnje - emocionalne reakcije (empatija, strah, neizvjesnost, teorije kognitivnih znanstvenika o mentalnim procesima gledatelja) - ontološki, epistemološki i umjetnički status književnih predložaka za film/kazalište - glazba u filmu i izvedbenim dramskim umjetnostima <p>3. Filozofija filma</p> <ul style="list-style-type: none"> - ontološki status filma - fotografska osnova filma - problem medija - problem interpretacije filma - pitanje žanra - film i televizija, fenomen TV serija - umjetnički film nasuprot <i>blockbuster</i> (umjetnost nasuprot žanr) - ključni filozofi filma (Noel Carroll, Berys Gaut, Carl Plantinga, Muray Smith, Ted Nannicelli) <p>4. Filozofija izvedbenih umjetnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - definiranje izvedbenih umjetnosti i umjetničkih izvedbi (klasična glazba, kazališne izvedbe, ples, književnost, popularna glazba, performanse) - David Davies i 'klasična paradigma' - James Hamilton i 'model sastojaka' - ontološki status izvedbenih umjetnosti - odnos notnog/tekstualnog zapisa i izvedbe (djela za izvedbu i izvedena djela) 	

- problem autentičnosti u izvedbama, pitanje interpretacije notnog/tekstualnog zapisa, autoritet skladatelja/pisca/redatelja
- funkcija publike
- teorije kazališta i funkcije kazališta (Aristotel, Brecht, DeCoursey)

OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA

- Očekuje se da nakon odslušanog kolegija studenti mogu:
- identificirati osnovne filozofske probleme koji se javljaju u teorijskim raspravama o filmu i izvedbenim umjetnostima
  - analizirati i raspravljati o temeljnim stajalištima i argumentima koji se razvijaju unutar ovog područja
  - analizirati i interpretirati tekstove i argumentirati za i protiv iznesenih stajališta
  - povezati gradivo sa srodnim kolegijima; objasniti na koji način spoznaje iz drugih filozofskih disciplina (filozofija uma, epistemologija, etika, ontologija, filozofija umjetnosti, filozofija književnosti, estetika) obogaćuju rasprave o filmu i izvedbenim umjetnostima, ali i načine na koji spoznaje o filmu i izvedbenim umjetnostima mogu koristiti za analizu drugih filozofskih problema

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)

Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x			X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
x		x	

III. SUSTAV OCJENJIVANJA

AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1	
Kontinuirana provjera znanja 1		15
Kontinuirana provjera znanja 2	2	45
ZAVRŠNI ISPIT		40
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova (50%) da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

Tijekom semestra pišu se dva kolokvija koji pokrivaju 60% gradiva i nose 60% ocjenskih bodova. Zadaci se sastoje

od zadataka objektivnog tipa, zadataka nadopunjavanja, esejskih pitanja i zadataka analize tekstova. Završni ispit sastoji se od zadataka objektivnog tipa, zadataka nadopunjavanja i esejskih pitanja, a moguće je ostvariti maksimalno 40 bodova.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PREDDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Berliner, Todd. 2017. *Hollywood Aesthetic: Pleasure in American Cinema*. Oxford: Oxford University Press.

Davies, David (2011), *Philosophy of the Performing Arts*, Blackwell Publishing (izbor)

Carroll, N., L. Di Summa, S. Loht, (2019), *The Palgrave Handbook of the Philosophy of Film and Motion Pictures*, Palgrave (izbor)

Tan, Ed. S. 1996. *Emotion and the structure of Narrative Film: Film as an Emotion Machine*. New York: Routledge

IZBORNA LITERATURA

Carroll, Noel, (1990), *The Philosophy of Horror, or Paradoxes of the Heart*, Routledge

Carroll, Noel, (2010), *Art in Three Dimensions*, OUP

Carroll, Noel, (2013), *Minerva's Night Out*, Wiley-Blackwell

Davies, Steven, (2003), *Themes in Philosophy of Music*, Oxford UP

Hamilton, James (2007), *The Art of Theatre*, Blackwell Publishing

Kivy, Peter, (2007), *Music, Language and Cognition*, Clarendon Press, Oxford UP

Kivy, Peter, (2009), *Antithetical Arts, On the Ancient Quarrel between Literature and Music*, Clarendon press, Oxford
 Livingston, Paisley (2009), *Cinema, Philosophy, Bergman*, OUP
 Livingston, Paisley & Plantinga, Carl ur, (2009), *The Routledge Companion to Philosophy and Film*, Routledge
 Smith, Murray, (2017), *Film, Art and Third Culture*, OUP
 Smith, Murray & Richard Allen, (1997), *Film Theory and Philosophy*, OUP

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu (uvažavaju se opravdani razlozi za izostanak). Kašnjenje se ne tolerira. Od studenata se očekuje izvršavanje svih zadanih obveza tijekom nastave.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

- E-kolegij na platformi Merlin
- Mrežne stranice Fakulteta, tj. Odsjeka za filozofiju
- Oglasne ploče Odsjeka za filozofiju
- Elektronička pošta
- Tajništvo Odsjeka za filozofiju

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

E-mail, konzultacije

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni ispit

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

Korištenje literature/bilješki/podataka za vrijeme kolokvija kao i prepisivanje nije dozvoljeno te se u tom slučaju dobiva 0 bodova.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	20.6./4.7./ 8,30h
Jesenski	30.8./13.9./ 11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

1	Uvodno predavanje, dogovor oko načina rada; Komparativna filozofija umjetnosti
2	Umjetnički elementi zajednički filmu i izvedbenim umjetnostima: fikcionalnost
3	Umjetnički elementi zajednički filmu i izvedbenim umjetnostima: naracija
4	Umjetnički elementi zajednički filmu i izvedbenim umjetnostima: gluma
5	Kolokvij 1 Uvod u filozofiju filma
6	Filozofija filma: pristupi filmu (film studies) i filozofija filma
7	Filozofija filma: problem medija i umjetničkih svojstava filma
8	Filozofija filma: problem filmskog autorstva
9	Filozofija filma: interpretacija i emocionalno iskustvo gledatelja
10	Televizijska estetika
11	Kolokvij 2
12	Uvod u filozofiju izvedbenih umjetnosti
13	Izvedbena djela i djela za izvedbu
14	Ontološki i estetski aspekti izvedbenih umjetnosti
15	Filozofski izazovi adaptacija književnih djela

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Identificiranje	Filozofske teorije	Predavanja, rad na	Pismeni ispit

osnovnih filozofskih problema koji se javljaju u teorijskim raspravama o filmu i izvedbenim umjetnostima	posvećene tematskim područjima kolegija	tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad	Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi
Analizirati i raspravljati o temeljnim stajalištima i argumentima koji se razvijaju unutar ovog područja	Filozofske teorije (tekstovi) – vidjeti primarnu literaturu	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi
Analizirati i interpretirati tekstove i argumentirati za i protiv iznesenih stajališta	Filozofski tekstovi koji su na popisu obavezne literature	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi
Povezati gradivo sa srodnim kolegijima	Etika, estetika, filozofija uma, epistemologija i filozofija filma i izvedbenih umjetnosti	Predavanja, rad na tekstu, diskusija, frontalni rad, individualni rad	Pismeni ispit Sudjelovanje i doprinos studenata na nastavi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Moralni razlozi		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)		
Semestar	2., 4., 6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	Izv. prof. dr. sc. Marko Jurjako		
	Kabinet	F-415	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon		
	e-mail	mjurjako@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>U kolegiju će se razmatrati odnos između etike i praktičnog razuma. Mnogi autori nastoje dokazati da je moralno rasuđivanje ustvari samo jedan oblik praktičnog rasuđivanja budući da praktičnim rasuđivanjem utvrđujemo <i>razloge</i> za djelovanje odnosno, slično kao i u području etike, nastojimo ustanoviti što trebamo činiti. Razmatrajući navedeni odnos, otvaraju se različita pitanja o kojima se intenzivno raspravlja. U kolegiju ćemo detaljnije analizirati sljedeće probleme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Praktični razum</u> <ol style="list-style-type: none"> (a) razlikovanje praktičnog i teoretskog rasuđivanja (razlozi za djelovanje i razlozi za vjerovanje); (b) norme praktičnog razuma (instrumentalizam, prudenijalnost, moralne norme kao norme praktičnog razuma); 2. <u>Razlozi</u> <ol style="list-style-type: none"> (a) odnos razloga i motiva (distinkcija između normativnih i motivirajućih razloga); (b) odnos razloga, želja i vrijednosti (pitanje ontološkog statusa razloga, internalizam/eksternalizam razloga, tzv. "buck-passing view" itd., objektivna i subjektivna gledišta na prirodu razloga i obveze morala); 3. <u>Motivacija</u> <ol style="list-style-type: none"> (a) teorije motivacije (Hjumovska teorija motivacije, mogućnost kognitivne motivacije); (b) moralna motivacija (primjena različitih teorija motivacije na područje etike: internalizam/eksternalizam motivacije, Kantovsko shvaćanje motivacije) (c) povezivanje filozofskih teorija motivacije s naturalističkim objašnjenjima motivacije (npr. evolucijski, neurokompjuterski, itd. pristupi motivaciji) 			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definirati Hjumovsku teoriju motivacije • Razlikovati praktični od teorijskog uma, odnosno praktične od teorijskih razloga • Objasniti razliku između normativnih i motivacijskih razloga • Objasniti razliku između internalizma i eksternalizma u pogledu normativnih razloga i internalizma i eksternalizma u pogledu moralne motivacije 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	C
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1		
Kontinuirana provjera znanja 1	0.5	30	

Kontinuirana provjera znanja 2	0.5	30
Aktivnost na nastavi		10
ZAVRŠNI ISPIT	1	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- Foot, P. 2002. Morality as a System of Hypothetical Imperatives. U P. Foot, ur., *Virtues and Vices*, Oxford: Clarendon Press, str. 157–173.
- Hume, D. 1985. [1739–1740]. *A Treatise of Human Nature*, London and New York: Penguin, [Potrebno je pročitati određene dijelove 3. knjige.]
- McNaughton, D. 2010. *Moralni pogled: uvod u etiku*, Zagreb: Hrvatski studiji, odabrana poglavlja.
- Millgram, E. 2005. Was Hume a Humean. U *Ethics done right: practical reasoning as a foundation for moral theory*, E. Millgram (ur.). Cambridge: Cambridge University Press, str. 198–217.
- Korsgaard, C. 1996. Skepticism about practical reason. U C. Korsgaard, *Creating the kingdom of ends*, Cambridge: Cambridge University Press, str. 311–334.
- Roskies, A.L. 2003. Are ethical judgments intrinsically motivational? *Lessons from acquired sociopathy*. *Philosophical Psychology*, 16: 51-66.
- Smith, M. 1994. *The moral problem*. Oxford: Basil Blackwell. (4. poglavlje, *The Humean Theory of Motivation*, pretiskano iz *Mind* 1987)
- Street, S. 2006. A Darwinian dilemma for realist theories of value. *Philosophical Studies*, 127, str. 109–166.
- Williams, B. 1981. Internal and external reasons. U B. Williams, *Moral Luck*. London: Cambridge University Press, str. 101–113.

IZBORNA LITERATURA

- Alvarez, M. 2010. *Kinds of Reasons: An Essay in the Philosophy of Action*. Oxford: Oxford University Press.
- Arkonovich, S. 2013. Varieties of reasons/motives internalism. *Philosophy Compass*, 8/3, str. 210–219.
- Asarnow, S. 2017. The reasoning view and defeasible practical reasoning, *Philosophy and Phenomenological Research*, 95, str. 614–636.
- Asarnow, S. 2016. Rational internalism. *Ethics*, 127, str. 147–178.
- Bracanović, T. 2007. *Evolucijska teorija i priroda morala*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu Hrvatski studiji.
- Broome, J. 2000. Normative requirements. U J. Dancy (ur.), *Normativity*, Blackwell, Oxford, str.78–99.
- Casebeer, W. 2003. *Natural ethical facts: evolution, connectionism, and moral cognition*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Copp, D. 1995. *Morality, normativity, and society*. New York: Oxford University Press.
- Copp, D. 2009. Toward a pluralist and teleological theory of normativity. *Noûs-Supplement: Philosophical Issues*, 19, 21-37.
- Cullity, G., i B. Gaut (ur.). 1997. *Ethics and Practical Reason*. Oxford: Oxford University Press.

- Dancy, J. 2000. *Practical reality*. New York: Oxford University Press.
- Davidson, D. 2001. *Essays on Actions and Events*. Clarendon: Oxford University Press.
- Decety, J. i Wheatley, T. (ur.). 2015. *The moral brain*. Cambridge, MA.: The MIT Press.
- Deem, J. M. 2016. Dehorning the Darwinian dilemma for normative realism. *Biology and Philosophy*, 31, str. 727–746.
- Dretske, Fred. 1989. 'Reasons and Causes'. *Philosophical Perspectives* 3, str. 1–15.
- Harms, William F. 2000. Adaptation and Moral Realism. *Biology and Philosophy* 15, str. 699–712.
- Hubin, D. 2007. Što je posebno u Hjumovstvu? *Novi Kamov*, 25, str. 31-44.
- Joyce, R. 2006. *The evolution of morality*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Joyce, R. 2013. The evolutionary debunking of morality. U J. Feinberg, & R. Shafer-Landau (ur.), *Reason and responsibility: readings in some basic problems of philosophy*. Boston: Wadsworth Cengage Learning, str. 527-534.
- Korsgaard, C. 2003. *The sources of normativity*, New York: Cambridge University Press.
- Korsgaard, C. 2011. The activity of reason“. U *Reasons and recognition: essays on the philosophy of T. M. Scanlon*. R. Jay Wallace, Rahul Kumar i Samuel Freeman (ur.), Oxford: Oxford University Press, str. 3-22.
- Lazović, Ž. 1988. *Razlozi, uzroci i motivi* (Hjum i Kant). Beograd: Filozofsko društvo Srbije.
- Logins, A. 2022. *Normative Reasons: Between Reasoning and Explanation*. 1st ed. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009076012>.
- Markovits, J. 2011. Why Be An Internalist About Reasons? U *Oxford studies in metaethics*, vol. 6 (Russ Shafer-Landau, ur.), Oxford: Oxford University Press, str. 255-279.
- Markovits, J. 2014. *Moral reason*. Oxford: Oxford University Press.
- McPherson, T. i D. Plunkett (ur.). 2017. *The Routledge Handbook of Metaethics*. Routledge
- Parfit, D., 2011. *On what matters*, Vol. 1 i 2, Oxford: Oxford University Press.
- Pölzler, T. 2018. *Moral Reality and the Empirical Sciences*. New York: Routledge.
- Scanlon, T. 1998. *What we owe to each other*. Cambridge: Harvard University Press.
- Schroeder, T. 2004. *Three Faces of Desire*. Oxford: Oxford University Press.
- Schroeder, M. A. 2007. *Slaves of the Passions*. Oxford: Oxford University Press
- Schroeder, T., Roskies A.L, and S. Nichols. 2010. Moral motivation. U *The Moral Psychology Handbook*, Doris, J. and S. Stich (ur.) Oxford University Press.
- Searle, J. 2001. *Rationality in action*. Cambridge, MA.: MIT Press.
- Smith, M. 1994. *The moral problem*. Oxford: Basil Blackwell.
- Smith, M. 2007. The externalist challenge. U R. Shafer-Landau i T. Cuneo (ur.), *Foundations of ethics: an anthology*, Blackwell, str. 231–239.
- Sinhababu, N. 2013. The desire-belief account of intention explains everything, *Noûs*, 47, str. 680–696.
- Sinnott-Armstrong, W. 2014. Do Psychopaths Refute Internalism? U *Being Amoral: Psychopathy and Moral Incapacity*, T. Schramme (ur.), 187–207. Cambridge, Mass.: The MIT Press
- Star, D. (ur). 2018. *The Oxford Handbook of Reasons and Normativity*. Oxford: Oxford University Press.
- Strandberg, C. 2017. A puzzle about reasons and rationality. *Journal of Ethics*, 21, str. 63–88.
- Sušnik, M. 2009. Internalizam razloga: dvije interpretacije. *Filozofska istraživanja*, 29, str. 349-363.
- Sušnik, M. 2012. Hjumovska teorija motivacije: u obranu dogme. *Prolegomena*, 11 str. 83-105.
- Sušnik, M. 2022. Priroda praktičnog zaključivanja. U *Human Rationality: Festschrift for Nenad Smokrović, B. Berčić, A. Golubović, M. Trobok* (ur.). Rijeka: Filozofski fakultet Rijeka, str. 195-209. https://www.bib.irb.hr/1240971/download/1240971.Priroda_prakticnog_zakljucivanja.pdf
- Vavova, K. 2015. Evolutionary debunking of moral realism. *Philosophy Compass*, 10, 104–116.
- Wallace, R. J. 2006. *Normativity and the Will*. Oxford: Clarendon Press. Odabrana poglavlja

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Obvezno

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Merlin, email

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Merlin, email

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Pismeni, usmeni

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI	
Zimski	/
Ljetni	11.6./4.7./10h
Jesenski	29.8./12.9./10h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
TJEDAN	NAZIV TEME
1.	Uvodno predavanje: etika i moralni razlozi
2.	Priroda moralnih i normativnih razloga
3.	Hjumovsko shvaćanje praktičnog razuma
4.	Hjumovska teorija motivacije
5.	Kantijansko shvaćanje praktičnog uma 1
6.	Kantijansko shvaćanje praktičnog uma 2
7.	Kontinuirana provjera znanja 1
8.	Internalizam u pogledu razloga
9.	Eksternalizam u pogledu razloga
10.	Primitivizam u pogledu razloga
11.	Redukcionizam u pogledu razloga
12.	Evolucija morala
13.	Antirealizam i „debunking“ argumenti
14.	Kontinuirana provjera znanja 2
15.	Naturalistički pristupi motivaciji i moralnim razlozima - razno

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
<ul style="list-style-type: none"> Razlikovati praktični od teorijskog uma, odnosno praktične od teorijskih razloga 	<p>1. <u>Praktični razum</u> (a) razlikovanje praktičnog i teoretskog rasuđivanja (razlozi za djelovanje i razlozi za vjerovanje); (b) norme praktičnog razuma (instrumentalizam, prudencijalnost, moralne norme kao norme praktičnog razuma);</p>	<p>Predavanje; Rad na tekstu; Frontalni rad</p>	Pismeni kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> Objasniti razliku između normativnih i motivacijskih razloga 	<p>2. <u>Razlozi</u> (a) odnos razloga i motiva (distinkcija između normativnih i motivirajućih razloga);</p>	<p>Predavanje; Rad na tekstu; Diskusija; Frontalni rad</p>	Pismeni kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> Objasniti razliku između internalizma i eksternalizma u pogledu normativnih razloga i internalizma i eksternalizma u pogledu moralne motivacije 	<p>2. <u>Razlozi</u> (b) odnos razloga, želja i vrijednosti (pitanje ontološkog statusa razloga, internalizam/eksternalizam razloga, tzv. "buck-passing view" itd.)</p>	<p>Predavanje; Rad na tekstu; Diskusija; Frontalni rad</p>	Pismeni kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> Definirati Hjumovsku teoriju motivacije 	<p>3. <u>Motivacija</u> teorije motivacije (Hjumovska teorija motivacije, mogućnost kognitivne motivacije)</p>	<p>Predavanje; Rad na tekstu; Frontalni rad</p>	Pismeni kolokvij

<ul style="list-style-type: none"> Razlikovati praktični od teorijskog uma, odnosno praktične od teorijskih razloga 	1. <u>Praktični razum</u> (a) razlikovanje praktičnog i teoretskog rasuđivanja (razlozi za djelovanje i razlozi za vjerovanje); (b) norme praktičnog razuma (instrumentalizam, prudencijalnost, moralne norme kao norme praktičnog razuma);	Predavanje; Rad na tekstu; Frontalni rad	Pismeni kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> Objasniti razliku između normativnih i motivacijskih razloga 	2. <u>Razlozi</u> (a) odnos razloga i motiva (distinkcija između normativnih i motivirajućih razloga);	Predavanje; Rad na tekstu; Diskusija; Frontalni rad	Pismeni kolokvij
<ul style="list-style-type: none"> Objasniti razliku između internalizma i eksternalizma u pogledu normativnih razloga i internalizma i eksternalizma u pogledu moralne motivacije 	2. <u>Razlozi</u> (b) odnos razloga, želja i vrijednosti (pitanje ontološkog statusa razloga, internalizam/eksternalizam razloga, tzv. "buck-passing view" itd.)	Predavanje; Rad na tekstu; Diskusija; Frontalni rad	Pismeni kolokvij

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU	
Naziv kolegija	Povijest političke filozofije 2
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)
Semestar	2., 4., 6.
Akadska godina	2023./2024..
Broj ECTS-a	3
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Neven Petrović
Kabinet	F-425
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	051 265 647
e-mail	npetrovic@ffri.uniri.hr
Suradnik na kolegiju	Doc. dr sc. Ivan Cerovac
Kabinet	F-424
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka
Telefon	
e-mail	icerovac@ffri.uniri.hr
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA	
SADRŽAJ KOLEGIJA	
<ul style="list-style-type: none"> - Obrađuju se četiri klasična predstavnika teorije društvenog ugovora – T. Hobbes, B. Spinoza, J. Locke i J.J. Rousseau. - Čitaju se i interpretiraju odabrani dijelovi iz Hobbesova <i>Levijatana</i>; Spinozina <i>Političkog traktata</i> i <i>Teološko-političkog traktata</i>, Lockeove <i>Dvije rasprave o vladi</i> te Rousseauov <i>Društveni ugovor</i>; - Ovi se obrađeni dijelovi povezuju s cjelinom njihove misli te s povijesnim okolnostima u kojima nastaju; - Potom obrađujemo zajedničke značajke između ova četiri filozofa i razlike među njima; - Pratimo razvoj ideje društvenog ugovora kod Kanta i potom izlažemo kritiku društvenog ugovora od strane Humea; - Ukazujemo na utjecaj ovih filozofa na suvremene rasprave u političkoj filozofiji – Hobbesov utjecaj na Gauthiera; Lockeov utjecaj na Nozicka; Rousseauov utjecaj na suvremene republikance i deliberativne demokrate. - Nakon ovih autora obrađuje se i politička i pravna filozofija Immanuela Kanta. Čitaju se odabrani Kantovi spisi vezani uz političku filozofiju; - Obrađuju se problemi definiranja prosvjetiteljskog projekta u liberalizmu i objašnjavaju se pojmovi poput individualizma, egalitarizma i univerzalizma; - Određuje se odnos Kantove političke filozofije s njegovom moralnom filozofijom; - Objašnjava se Kantov kozmopolitizam, te ideje svjetske zajednice i svjetske vlade; - Upućuje se na ideju građanstva i javnog korištenja uma; - Iznosi se njegova ideja retributivne pravednosti; - Ukazuje se na utjecaj Kantove političke misli na suvremene političke rasprave, posebno na Johna Rawlsa. 	
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA	
<p>Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti ključne preokupacije novovjeka političke filozofije; - definirati probleme vezane uz pitanja: legitimnosti države, društvenog ugovora, političke obaveze građana i dosega političke vlasti; - razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tim problemima; - identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta; - kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta; - samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo; - argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito. 	

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	0	
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	25	
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	25	
ZAVRŠNI ISPIT	1	50	
UKUPNO	3	100	
<p>Opće napomene:</p> <p><u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u> Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.</p> <p><u>Varijanta 2 sa završnim ispitom</u> Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova. <p>Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:</p>			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
<ol style="list-style-type: none"> 1) Thomas Hobbes; <i>Levijatan</i>; Naklada Jesenski i Turk; Zagreb; 2004, glave XIII-XXI, str. 90-154 (65) 2) Spinoza, B. (1677) <i>Politički traktat</i>, Kultura, Beograd, 1957, str. 5-32 (28) 3) John Locke; <i>Druga rasprava o vladi</i>; Mladost, Beograd; 1978, (glave 2-5, 8-12), str. 11-34, 56-84 (53) 4) David Hume; "Of the Original Contract", u Hume, D. <i>Essays Moral, Political, and Literary</i>, Liberty Fund, Indianapolis, 1985, str. 465-87 (23) 5) Jean Jacques Rousseau; <i>Društveni ugovor</i>; Školska knjiga, Zagreb; 1978, (I knjiga 6-9 i II knjiga 1-7, III knjiga 1-2, 10-18 i IV knjiga 1-2), str. 100-118, 126-132, 144-157 (39) 6) Benjamin Constant; «O slobodi u antičko i moderno doba», u Constant, B. <i>Načela politike i drugi spisi</i>, Politička kultura, Zagreb, 1993, str. 163-82 (20) 7) Immanuel Kant; <i>Pravno – politički spisi</i>; Politička kultura, Zagreb; 2000, str. 61-97 i 115-153 (75) <p>Ukupno: 303 str.</p>			
IZBORNA LITERATURA			
<p style="text-align: center;">Klasici:</p> <p>Bodin, J. (1577) <i>Šest knjiga o republici</i>, Politička kultura, Zagreb, 2002. Hobbes, T. (1655) <i>Human Nature i De Corpore Politico</i>, Oxford University Press, Oxford, 1999. Spinoza, B. (1670) <i>Teološko-politički traktat</i>, Kultura, Beograd, 1957. Filmer, R. (1680) <i>Patriarcha</i>, u Locke, J. <i>Dvije rasprave o vladavini</i>, Mladost, Beograd, 1978, str. 57-132 (76) Locke, J. (1690) <i>Prva rasprava o vladavini</i>, Mladost, Beograd, 1978, str. 134-242 (109) Hume, D. (1739) <i>Rasprava o ljudskoj prirodi</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1983, III knjiga, I-II, str. 389-485 (96) Hume, D. (1751) <i>Enquiry Concerning Principles of Morals</i>, Clarendon Press, Oxford, 1975, str. 169-284 (116) Montesquieu, C. (1748) <i>O duhu zakona I-II</i>, Filip Višnjić, Beograd, 1989. Rousseau, J.J. (1755) <i>Rasprava o porijeklu i osnovama nejednakosti među ljudima</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1979, str. 15-90 (76) Rousseau, J.J. (1751-70) <i>Politički spisi</i>, Informator, Zagreb, 1993. Voltaire (1763) <i>Rasprava o toleranciji</i>, Školske novine, Zagreb, 1990.</p>			

Beccaria, C. (1764) *O zločinima i kaznama*, Logos, Split, 1984.
 Burke, E. (1790) *Razmišljanja o Francuskoj revoluciji*, Politička kultura, Zagreb, 1993.
 Paine, T. (1791-2) *Prava čovjeka i drugi spisi*, Informator, Zagreb, 1987.
 Godwin, W. (1793) *Enquiry Concerning Political Justice*, Penguin, London, 1985.
 Kant, I. (1797) *Metafizika čudoređa*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1967, str. 117-159 i 170-176 (49) ili Kant, I. *Metafizika čudoređa*, Matica Hrvatska, Zagreb, 1999, str. 103-144 (32)

Suvremene rasprave:

Dawkins, R. *Sebični gen*, Izvori, Zagreb, 1997, str. 231-43 (13)
Axlerod, R. "Evolucija suradnje", u Polšek, D. (ured.) Sociobiologija, Jesenski i Turk, Zagreb, 1997, str. 283-97 (15)
Caplan, B. *The Myth of the Rational Voter: Why Democracies Choose Bad Policies*, Princeton University Press, Princeton, 2007.
 Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 27-51; 80-6; 125-7; 232-42; 385-414 (74)
 Otsuka, M. *Libertarianism without Inequality*, Clarendon Press, Oxford, 2003.
 Simmons, J. "Tacit Consent and Political Obligation", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 5, No. 3, 1976, str. 274-91 (18)
 Waldron, J. «Rights and Majorities: Rousseau Revisited», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, 1993, str. 392-421 (30)
 Primorac, I. «Riječ 'sloboda' na okovima galijota. Bosanquetova teorija opće volje», u Primorac, I. *Filozofija na djelu*, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb, 2001, str. 129-50 (22)
Flikshuh, K. *Kant and Modern Political Philosophy*; Cambridge, Cambridge University Press, 2004.
Ripstein, A. *Force and Freedom: Kant's Legal and Political Philosophy*, Cambridge, Harvard University Press, 2009.

Sekundarna:

Bertram, C. *Routledge Philosophy Guidebook to Rousseau and Social Contract*; Routledge, London; 2004.
Boucher, D. i Kelly P. (ur.), *The Social Contract from Hobbes to Rawls*; Routledge, London, 1994.
Buchanan, J.M. *Granice slobode: između anarhije i Levijatana*, Dereta, Beograd, 2002.
Cohen, G.A. *Lectures on the History of Moral and Political Philosophy*, Princeton University Press, 2013.
 Copleston, F. *Historija filozofije IV-V*, BIGZ, Beograd, 1989-2001.
 Hampton, J. *Political Philosophy*, Westview Press, Boulder, 1997, str. 39-69 (31)
Kulenović, E. (ur.) *Moderna politička teorija*, Fakultet političkih znanosti, Zagreb, 2013.
 Lloyd-Thomas, D.A. *Locke on Government*, Routledge, London, 1995.
Knowles, D. *Routledge Philosophy Guide to Hegel and Philosophy of Right*; Routledge, London, 2002.
 Maier, H./Rausch, H./Denzer, H. (ur.) *Klasici političkog mišljenja II*, Golden Marketing, Zagreb, 1998.
Newey, G. *Routledge Philosophy Guidebook to Hobbes and Leviathan*; Routledge, London, 2008.
 Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, 2007.
 Strauss, L. (ur.) *Povijest političke filozofije*, Golden Marketing, Zagreb, 2006.
 Stroud, B. *Hume*, Routledge & Kegan Paul, London, 1977, str. 141-218 (78)
Stupar, M. *Politička filozofija*, Institut za filozofiju i društvenu teoriju/IP „Filip Višnjić, Beograd, 2010, str. 201-275 (75)
Walzer, M. *Obligations: Essays on Disobedience, War, and Citizenship*, Harvard University Press, Cambridge MA, 1970, str. 77-119, 203-238 (79)
Wolff, J. *An Introduction to Political Philosophy*, Oxford University Press, Oxford, 2006.
 Knjige iz serije *Very Short Introduction*: Tuck, R. *Hobbes*; Dunn, J. *Locke*; Ayer, A.J. *Hume*; Wokler, R. *Rousseau*, Oxford University Press, 1980-2001; Scruton, R. *Kant*.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu. U slučaju većeg broja izostanaka piše se 'kazneni' seminarski rad.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
 Elektroničkom poštom
 Usmeno

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
 Elektroničkom poštom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivnog tipa (test višestrukog izbora), a zatim i usmenom ispitu.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja

tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	10.6./1.7./ 11h
Jesenski	26.8./9.9./ 11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvod u kolegij: glavne karakteristike novovjekovne političke filozofije
2.	Thomas Hobbes: o ljudskoj prirodi, o prirodnom stanju
3.	Thomas Hobbes: kao izaći iz prirodnog stanje; prirodni zakoni i država
4.	Thomas Hobbes: kritičke napomene o njegovoj političkoj teoriji
5.	Baruch de Spinoza: radikalizacija i demokratiziranje Hobbesa
6.	John Locke: prirodno stanje kao stanje suradnje
7.	John Locke: nezgode prirodnog stanja i razlozi za uspostavu države
8.	John Locke: država i njena struktura; pravo na pobunu
9.	Jean – Jacques Rousseau: filozofija povijesti; kultura kao regres
10.	Jean – Jacques Rousseau: ključne karakteristike društvenog ugovora
11.	Jean – Jacques Rousseau: demokracija i opća volja
12.	Immanuel Kant: osnove njegove filozofije morala i politike
13.	Immanuel Kant: republikansko državno uređenje
14.	Immanuel Kant: međunarodni odnosi

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
sumiranje ključnih preokupacija novovjeke političke filozofije	kratka povijest antičke, srednjovjekovne i novovjekovne političke filozofije	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
definiranje problema vezanih uz pitanja: legitimnosti države, društvenog ugovora, političke obaveze građana i dosega političke vlasti	<ul style="list-style-type: none"> - Hobbesova i Lockeova vizija prirodnog stanja: zašto iz njega treba izaći? - karakteristike društvenog ugovora kod Hobbesa, Locke, Rousseaua i Kanta - implikacije tih različitih shvaćanja društvenog ugovora 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
razlikovanje i interpretiranje osnovnih gledišta o tim problemima	Hobbesova, Lockeova, Rousseauova i Kantova vizija države i politike	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
identificiranje glavnih smjerove kritike tih	<ul style="list-style-type: none"> - međusobne kritike tih 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi

gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - mislilaca - novija opažanja o problemima tih pozicija i noviji pokušaji rješenja 		<ul style="list-style-type: none"> - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
kritička interpretacija i vrednovanje spomenutih temeljnih gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - međusobne kritike tih mislilaca - novija opažanja o problemima tih pozicija - noviji pokušaji rješenja problema koje su otvorili klasični mislioci 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
samostalno nastavljanje daljnjeg izučavanja obrađenih tema	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rad na tekstovima - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - izlaganja - pisani radovi
argumentirano prosuđivanje o filozofsko-političkim problemima općenito	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rad na tekstovima - rasprava - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - izlaganja - pisani radovi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Teorije distributivne pravednosti		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)		
Semestar	2., 4., 6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Doc. dr. sc. Neven Petrović		
	Kabinet	F-425	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 265 647	
	e-mail	npetrovic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
Vrijeme za konzultacije			
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<p>Kolegij započinje izlaganjem o kratkoj povijesti problema pravedne distribucije dobara, te spominjanjem nekih klasičnih pokušaja njegovog rješenja, kao i njihovih poteškoća. Nakon toga usredotočuje se na marksistički stav o toj materiji ne bi li se uklonila rasprostranjena predrasuda da se ta teorija zalagala za društvenu pravdu. Tek se potom prelazi na različite suvremene stavove o pravednoj distribuciji. Od njih prvi na red dolazi utilitarizam, pa odmah srodan pristup ekonomista koji ukazuju na posljedice raznih pokušaja da se provede redistribucija dobara. Centralni dio kolegija posvećen je najznačajnijoj suvremenoj teoriji o tom problemu, tj. egalitarističkom liberalizmu Johna Rawlsa i nekim kritikama njegovog pristupa. Nešto manje prostora posvećuje se glavnom konkurentskom gledištu, libertarijanizmu Roberta Nozicka i nekim kritikama te teorije. Na koncu se spominje i pluralistička teorija distribucije Michaela Walzera.</p>			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumjeti ključne preokupacije suvremene političke filozofije; - definirati problem distributivne pravednosti; - razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tom problemu; - identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta; - kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta; - samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo; - argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito. 			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
x		x	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	0	
Kontinuirana provjera znanja 1	0,5	25	
Kontinuirana provjera znanja 2	0,5	25	
ZAVRŠNI ISPIT	1	50	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene:			
<u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u>			

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

- 1) Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 1-25, 192-204 i 214-20 (45)
- 2) Marx, K./Engels, F. *Manifest komunističke partije*, Naprijed, Zagreb, 1973, str. 23-58 (36)
- 3) Friedman, M. *Kapitalizam i sloboda*, Globus – Školska knjiga, Zagreb, 1992, str. 167-95 (29)
- 4) Rawls, J. *Teorija pravde*, CID, Podgorica, 1998, str. 21-37, 70-4, 90-3, 99-105, 126-8, 134-41, 146-9, 169-71, 209-14 i 253-60 (67)
- 5) Dworkin, R. «Liberalizam», *Dometi*, 11, 1988, str. 669-85 (17)
- 6) Sesardić, N. «Biološka nejednakost naspram socijalnoj nejednakosti», u Sesardić, N. *Iz analitičke perspektive*, Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, 1991, str. 147-66 (20)
- 7) Nozick, R. *Anarhija, država i utopija*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2003, str. 201-42 (42)
- 8) Walzer, M. *Područja pravde*, Filip Višnjić, Beograd, 2000, str. 25-59 (35)
- 9) Petrović, N. «Distributivna pravednost, komparativna pravednost i statistika», u Boršić, L./ Jolić, T./ Šegedin, P. (ur.) *Filozofija politike: nasljeđe i perspektive*, Institut za filozofiju, Zagreb, 2016, str. 109-128 (20)

Ukupno 311 str.

IZBORNA LITERATURA

a) za uvodi dio:

- Fleischaker, S. *A Short History of Distributive Justice*, Harvard University Press, 2004.
- Pettit, P. "Analytical Philosophy", u Goodin, R.E. & Pettit, P. (ured.) *Companion to Contemporary Political Philosophy*, Blackwell, 1993, str. 7-22 (16)
- Swift, A. *Politička filozofija: vodič za studente i političare*, Clio, Beograd, 2008, str. 19-156 (138)
- Duncan, C. "Desert and Market Outcomes", u Duncan, C./ Machan, T.R. *Libertarianism For and Against*, Rowman & Littlefield, Lanham, 2005, str. 104-113.

b) za Marxa:

- Cohen, G.A. *If You're an Egalitarian, How Come You're So Rich?*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, poglavlje 6, str. 101-15 (15)
- Lukes, S. "Can a Marxist Believe in Human Rights?", u Lukes, S. *Moral Conflict and Politics*, Clarendon Press, Oxford, 1991, str. 173-88 (16)
- Tucker, R.C. «Marx and Distributive Justice», u Tucker, R.C. *The Marxian Revolutionary Idea*, W.W. Norton, New York, 1969, str. 33-53 (21)
- Wood, A. «Marx Against Morality», u Singer, P. (ur.) *A Companion to Ethics*, Blackwell, Oxford, 1991, str. 511-24 (14)
- Rawls, J. *Lectures on the History of Political Philosophy*, Belknap Press, Cambridge MA, 2007, str. 319-372 (54)
- Waldron, J. «When Justice Replaces Affection: The Need for Rights», u Waldron, J. *Liberal Rights*, Cambridge University Press, 1993, str. 370-391 (22)

c) za konzekvencijalizam:

- Buchanan, A. *Ethics, Efficiency, and the Market*, Clarendon Press, Oxford, 1985, str. 55-62, 67-69 i 78-79 (13)
- Frankfurt, H.G. "Equality as a Moral Ideal", u Frankfurt, H. *The Importance of What We Care About*, Cambridge University Press, 1988, str. 137-46 (10)
- Schmidtz, D. & Goodin, R.E. *Social Welfare and Individual Responsibility*, Cambridge University Press, 1998, str. 3-96 (94)
- Dworkin, R. "Why Liberals Should Care About Equality?" u Dworkin, R. *A Matter of Principle*, Harvard University Press, 1985, str. 208-13 (5)
- Rothbard, M. «Utilitarian Free-Market Economics» u Rothbard, M. *The Ethics of Liberty*, New York University Press, New York, 2002, str. 201-14 (14)

d) za Rawlsa i egalitaristički liberalizam:

- Kukathas, C. & Pettit, P. *Rawls*, Polity Press, Cambridge, 1990, (poglavlja 2-3), str. 17-59 (43)
- Freeman, S. «Introduction: John Rawls - an Overview», u Freeman, S. (ur.) *The Cambridge Companion to Rawls*, Cambridge University Press, Cambridge, 2003, str. 1-61 (61)
- Rawls, J. «Distributive Justice», u Rawls, J. *Collected Papers*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1999, str. 130-53 (24)
- Dworkin, R. "Why Liberals Should Care About Equality?" u Dworkin, R. *A Matter of Principle*, Harvard University Press, 1985, str. 205-13 (9)
- Dworkin, R. *Sovereign Virtue*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 2000, str. 307-50 (44)
- Kekes, J. "A Question for Egalitarians", *Ethics*, Vol. 107, No. 4, 1997, str. 658-69 (12)
- Kekes, J. *Against Liberalism*, Cornell University Press, Ithaca, 1997, str. 88-158 (71)
- Harris, J. "The Survival Lottery", u Singer, P. (ur.) *Applied Ethics*, Oxford University Press, Oxford, 1986, str. 87-95 (9) ili u Glover, J. (ur.) *Utilitarianism and Its Critics*, Macmillan, New York, 1990, str. 123-130 (8)
- Hurely, S.L. *Justice, Luck, and Knowledge*, Harvard University Press, Cambridge MA, 2003, str. 206-231 (25)
- Plant, R. «Liberalizam: prava i pravednost», u Plant, R. *Suvremena politička misao*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2002, str. 93-173 (81)
- Van der Veen, R. "Equality of Talent Resources: Procedures or Outcomes?", *Ethics*, Vol. 113, No. 1, 2002, str. 55-81 (26)
- e) za Nozicka i libertarijanizam:**
- Wolff, J. *Robert Nozick*, Stanford University Press, 1991, (poglavlje 4), str. 73-117 (45)
- Cohen, G.A. *Self-Ownership, Freedom, and Equality*, Cambridge University Press, 1995, str. 19-115 (96)
- Okin, S.M. *Justice, Gender, and Family*, Basic Books, New York, 1989, str. 74-88 (15)
- Steiner, H. "Slavery, Socialism, and Private Property", u Chapman, J.W./Pennock, J.R. (ur.) *Property*, New York University Press, 1980, str. 244-65 (22)
- Fried, B.H. "Left Libertarianism: A Review Essay", *Philosophy and Public Affairs*, Vol. 32, No. 1, 2004, str. 66-92 (27)
- f) za Walzera i pluralizam:**
- Walzer, M. *Thinking Politically*, Yale University Press, 2007, str. 53-80 (28)
- Sandel, M.J. "What Money Can't Buy", u Peterson, G.B. (ur.) *The Tanner Lectures on Human Values*, The University of Utah Press, Salt Lake City, Vol. 21, 2001, str. 89-122 (34)
- Rustin, M. "Equality in Post-Modern Times", u Miller, D./Walzer, M. (ured.) *Pluralism, Justice, and Equality*, Oxford University Press, 1995, str. 17-44 (28)
- Miller, D. (1999) *Principles of Social Justice*, Harvard University Press, Cambridge, MA, str. 21-41 (21)
- Miller, D. (2002) "Two Ways to Think about Justice", *Politics, Philosophy, and Economics*, Vol. 1, No. 1, str. 5-28
- Young, I.M. *Pravednost i politika razlike*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2005, str. 9-118 (110)

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU**POHAĐANJE NASTAVE**

Studenti trebaju redovito pohađati nastavu. U slučaju većeg broja izostanaka piše se 'kazneni' seminarski rad.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Web stranice fakulteta
Elektroničkom poštom
Usmeno

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Nakon nastave i u vrijeme konzultacija
Elektroničkom poštom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Studenti prvo moraju pristupiti pismenom ispitu objektivnog tipa (test višestrukog izbora), a zatim i usmenom ispitu.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	10.6./1.7./ 11h
Jesenski	26.8./9.9./ 11h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEME
1.	Problem distributivne pravednosti: klasična rješenja

2.	Poteškoće s klasičnim rješenjem problema raspodjele
3.	Marksizam i pravednost
4.	Utilitarističko rješenje moralno ispravne raspodjele
5.	Druge vrste <i>konzekvencijalizma</i> i problem distribucije
6.	Egalitaristički liberalizam Johna Rawlsa, 1. Dio
7.	Egalitaristički liberalizam Johna Rawlsa, 2. Dio
8.	Ljevičarska kritika Rawlsa
9.	Libertarijanizam Roberta Nozicka
10.	Neke kritike Nozickovog pristupa
11.	Komunitarizam i pluralizam: Michael Walzer
12.	Kritika Walzera i njegovi nastavljači
13.	Završna diskusija i „pub-kviz“ na temelju obrađenog gradiva

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
razumjeti ključne preokupacije suvremene političke filozofije	<ul style="list-style-type: none"> - kratka povijest političke filozofije - odnos marksizma i pravednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
definirati problem distributivne pravednosti	<ul style="list-style-type: none"> - Aristotelov tretman distributivne pravednosti i njegove poteškoće - statistički argumenti u prilog nejednakosti i njihova kritika - problem 'jednakosti u čemu?' 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
razlikovati i interpretirati osnovna gledišta o tom problemu	<ul style="list-style-type: none"> - Utilitarizam i ekonomski konzekvencijalizam - egalitaristički liberalizam - libertarijanizam - pluralizam 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
identificirati glavne smjerove kritike tih gledišta	<ul style="list-style-type: none"> - Utilitarizam i ekonomski konzekvencijalizam - egalitaristički liberalizam - libertarijanizam - pluralizam, te njihove poteškoće 	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
kritički interpretirati i vrednovati spomenuta temeljna gledišta	razni smjerovi kritike svih obrađenih pozicija o problemu distributivne pravednosti	<ul style="list-style-type: none"> - predavanja - rasprava 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - „pub kviz“ - završni pismeni i usmeni ispit
samostalno nastaviti daljnje izučavanje obrađenih tema, ukoliko ih to bude zanimalo	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rasprava - rad na tekstovima - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - pisani radovi
argumentirano zaključivati o filozofsko-političkim problemima općenito	cjelokupno obrađeno gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - rasprava - rad na tekstovima - pisanje radova 	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u raspravi - pisani radovi

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Wittgenstein		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni);		
Semestar	2., 4., 6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	0+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Boran Berčić		
	Kabinet	F-416	
Vrijeme za konzultacije (odrediti jedan termin)	ponedjeljak i utorak nakon nastave točni termini dostupni na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051/265-645	
	e-mail	boran.bercic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju	Tomislav Čop		
	Kabinet	F-414	
Vrijeme za konzultacije	dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051 265 637	
	e-mail	tcop1@uniri.hr	
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Logički atomizam; jednostavni i složeni sudovi, struktura činjenica i izomorfizam činjenica i sudova. Korespondencijska teorija istine; slika i odražavanje stvarnosti. Izricanje neizrecivog; razlika tvrdjenja i pokazivanja, priroda rečenica filozofije, metafora ljestvi. Ekvivalencija realizma i solipsizma; granice svijeta jesu granice jezika, nemogućnost identificiranja subjekta. Jezička igra; odnos značenja riječi i njene upotrebe, funkcije riječi, porodične sličnosti. Slijeđenje pravila; argument privatnog jezika.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Usvajanje osnovnih znanja o filozofskoj misli Ludwiga Wittgensteina.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	x	x	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	/	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	40	
Seminarski rad + Aktivno sudjelovanje na nastavi	1	50 + 10	
ZAVRŠNI ISPIT		/	
UKUPNO	3	100	
<p>Opće napomene:</p> <p>Varijanta 1 bez završnog ispita</p> <p>Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.</p> <p>Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:</p>			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

Wittgenstein Ludwig: Tractatus Logico-Philosophicus, Veselin Masleša - Svjetlost, Sarajevo, 1987. (1921).

Wittgenstein Ludwig: Filozofska istraživanja, Nolit, Beograd, 1980. (1953).

IZBORNA LITERATURA

Saul Kripke: Wittgenstein on Rules and Private Language, Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1982.

H.O. Mounce: Wittgenstein's Tractatus, University of Chicago Press, 1989.

Marie McGinn: Guidebook to Wittgenstein and the Philosophical Investigations, Routledge, 1997.

Alfred Ejer: Ludwig Wittgenštajn, Mediterran Publishing, Novi Sad, 2010.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su obavezni prisustvovati na 70% sati, odnosno na 21 sat seminara (od ukupno 30 sati).

Prisustvo na nastavi mora biti aktivno, što znači da se od studenata očekuje da dolaze spremni na nastavu, odnosno da odrade sve prethodno zadane obaveze te da raspoznaju osnovne pojmove uvedene na prethodnih nastavnim jedinicama.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmeno na nastavi, tajnica, oglasna ploča, Merlin, elektronička pošta

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Usmeno na nastavi, osobno na konzultacijama te putem elektroničke pošte

NAČIN POLAGANJA ISPITA

/

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obaveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski

/

Ljetni

17.6./8.7./12h

Jesenski

26.8./9.9./12h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
1.	Uvod u život i djelo Ludwiga Wittgensteina I.
2.	Uvod u život i djelo Ludwiga Wittgensteina II.
3.	Rani Wittgenstein; Tractatus Logico-Philosophicus.
4.	Logički atomizam; jednostavni i složeni sudovi, struktura činjenica i izomorfizam činjenica i sudova.
5.	Korespondencijska teorija istine; slika i odražavanje stvarnosti, metafora simfonije.
6.	Izricanje neizrecivog; razlika tvrdjenja i pokazivanja, priroda rečenica filozofije, metafora ljestvi.
7.	Ekvivalencija realizma i solipsizma; granice svijeta jesu granice jezika, nemogućnost identificiranja subjekta.
8.	Kasni Wittgenstein; kritika Tractatusa; Filozofska istraživanja.
9.	Rastvaranje filozofskih problema; metafore muhe u boci.
10.	Jezička igra; odnos značenja riječi i njene upotrebe, funkcije riječi, obiteljske sličnosti.
11.	Slijeđenje pravila; Argument privatnog jezika.
12.	Interpretativni problemi Wittgensteinove filozofije.
13.	Utjecaj Wittgensteinove filozofije.

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA

SADRŽAJ

AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE

METODE

		I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	VREDNOVANJA
Usvajanje osnovnih znanja o filozofskoj misli Ludwiga Wittgensteina.	Logički atomizam; jednostavni i složeni sudovi, struktura činjenica i izomorfizam činjenica i sudova.	Predavanje Objašnjavanje Analiziranje primjera Samostalni rad	Kontinuirana provjera znanja (kolokvij). Vrednovanje aktivnog sudjelovanja na seminarima. Vrednovanje seminarskog rada.
	Korespondencijska teorija istine; slika i odražavanje stvarnosti.		
	Izricanje neizrecivog; razlika tvrdjenja i pokazivanja, priroda rečenica filozofije, metafora ljestvi.		
	Ekvivalencija realizma i solipsizma; granice svijeta jesu granice jezika, nemogućnost identificiranja subjekta.		
	Jezička igra; odnos značenja riječi i njene upotrebe, funkcije riječi, porodične sličnosti.		
	Slijeđenje pravila; argument privatnog jezika.		

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Zvezdane staze		
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij <i>Filozofija</i> (dvopredmetni)		
Semestar	2., 4., 6.		
Akadska godina	2023./2024..		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	0+30+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	da		
Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Boran Berčić		
	Kabinet	F-416	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	ponedjeljak i utorak nakon nastave točni termini dostupni na mrežnim stranicama Odsjeka		
	Telefon	051/265-645	
	e-mail	boran.bercic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
	Kabinet		
	Vrijeme za konzultacije		
	Telefon		
	e-mail		
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
<ul style="list-style-type: none"> - Holodek: realizam i antirealizam, vrijednost stvarnog svijeta, Matrix - Putovanje kroz vrijeme: paradoks patricida, vremenske petlje - Genetska modifikacija: Julian Bashir - Teleportacija: prostornovremenski kontinuitet i osobni identitet - Replikanti i klonovi: original i identitet, Rea iz Solarisa - Borg: kolektiv i individua, Sedma od Devet, vrijednost autentičnosti - Data: Može li stroj biti osoba? Može li imati mentalna stanja? - Ferengi: vrijednost stjecanja - Vulkanci: odnos razuma i emocija, Platonov kočijaš i Humeov rob - Spock: primjerenost emocionalnih reakcija - Q: ograničenja i vrijednost života - Kahless: osnova religijskih vjerovanja, fideizam i evidencijalizam - Odo: lojalnost i biranje strane u sukobu - Jadzia Dax: kriteriji osobnog identiteta - Paradoksi: programiranje kompjutera i paradoks lažljivca, HAL 9000 			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
<p>Student će biti u stanju prepoznati i izložiti: paradoks patricida, osnovne etičke dileme vezane uz genetsku modifikaciju, osnovne probleme kriterija osobnog identiteta (prostorno-vremenski kontinuitet), osnovne etičke i metafizičke probleme vezane uz kloniranje, osnovne probleme odnosa kolektiva i individue, osnovne kriterije koji se javljaju u raspravi o umjetnoj inteligenciji, osnovne varijante paradoksa lažljivca.</p>			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	x		x
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	33	
Kontinuirana provjera znanja 1	1	33	
Kontinuirana provjera znanja 2			
ZAVRŠNI ISPIT	1	34	
UKUPNO	3	100	
<p>Opće napomene: <u>Varijanta 1 bez završnog ispita</u> Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog</p>			

praćenja i vrednovanja.

Varijanta 2 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Eberl Jason i Decker Kevin (ur): *Zvezdane staze i filozofija*, Jesenski i Turk, 2009.

IZBORNA LITERATURA

1. Schneider Susan (ur): *Science Fiction and Philosophy: From Time Travel to Superintelligence*, Blackwell, 2009.
2. Falzon Christopher: *Philosophy Goes to the Movies: An Introduction to Philosophy*, Routledge, 2002.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni biti nazočni na 75% predavanja što im donosi 1,5 ECTS kredita.
Studenti su dužni izložiti seminarski rad što im donosi 1,5 ECTS kredita.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmeno na nastavi, konzultacije, oglasna ploča Odsjeka, E-pošta, web stranica Fakulteta

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Usmeno na nastavi, konzultacije, oglasna ploča Odsjeka, E-pošta, web stranica Fakulteta

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Izlaganje seminara te usmeni ili pismeni ispit.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	/
Ljetni	17.6./8.7./12h
Jesenski	26.8./9.9./12h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

TJEDAN	NAZIV TEMA
1.	Uvodno predavanje i podjela seminara
2.	Putovanje kroz vrijeme: paradoks patricida, vremenske petlje.
3.	Genetska modifikacija: Julian Bashir.
4.	Teleportacija: prostornovremenski kontinuitet i osobni identitet.
5.	Replikanti i klonovi: original i identitet, Rea iz Solarisa.
6.	Borg: kolektiv i individua, Sedma od Devet, vrijednost autentičnosti.
7.	Data: Može li stroj biti osoba? Može li imati mentalna stanja?
8.	Ferengi: vrijednost stjecanja.
9.	Vulkanci: odnos razuma i emocija, Platonov kočijaš i Humeov rob.

10.	Spock: primjerenost emocionalnih reakcija
11.	Q: ograničenja i vrijednost života
12.	Kahless: osnova religijskih vjerovanja, fideizam i evidencijalizam
13.	Jadzia Dax: kriteriji osobnog identiteta
14.	Paradoksi: programiranje kompjutera i paradoks lažljivca, HAL 9000

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Student će biti u stanju prepoznati i izložiti paradoks patricida.	Putovanje kroz vrijeme: paradoks patricida.	Rad na tekstu, rasprava na nastavi.	Kolokviji, ocjena izlaganja, usmeni ispit.
Student će biti u stanju prepoznati i izložiti osnovne etičke dileme vezane uz genetsku modifikaciju.	Genetska modifikacija.		
Student će biti u stanju prepoznati i izložiti osnovne probleme kriterija osobnog identiteta (prostorno-vremenski kontinuitet).	Osobni identitet: teleportacija (kriterij prostorno-vremenskog kontinuiteta).		
Student će biti u stanju prepoznati i izložiti osnovne etičke i metafizičke probleme vezane uz kloniranje.	Kloniranje.		
Student će biti u stanju prepoznati i izložiti osnovne probleme odnosa kolektiva i individue.	Odnos kolektiva i individue.		
Student će biti upoznat s osnovnim kriterijima koji se javljaju u raspravi o umjetnoj inteligenciji.	Umjetna inteligencija.		
Student će biti u stanju prepoznati i izložiti osnovne varijante paradoksa lažljivca.	Paradoks lažljivca.		